

СЭЛЭНГЭ АЙМАГ

Статистикийн ӨВРИЙН ДЭВТЭР

- Аймгийн ерөнхий мэдээлэл
- Хүн амын үндсэн үзүүлэлт
- Эрүүл мэндийн зарим үзүүлэлт
- Нийгмийн зарим үзүүлэлт
- Боловсролын зарим үзүүлэлт
- Банк, санхүү
- Хөдөө аж ахуйн салбарын үзүүлэлт
- Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
- Аж үйлдвэрийн салбарын зарим үзүүлэлт
- Гаалийн статистик
- Дундаж цалин
- Бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллага
- Хөдөлмөр эрхлэлтийн зарим үзүүлэлт
- Нийгмийн даатгал, халамж
- Гэмт хэргийн статистик
- Инфографик
- Зургийн цомог

Сэлэнгэ аймаг

1932 онд
байгуулагдсан.

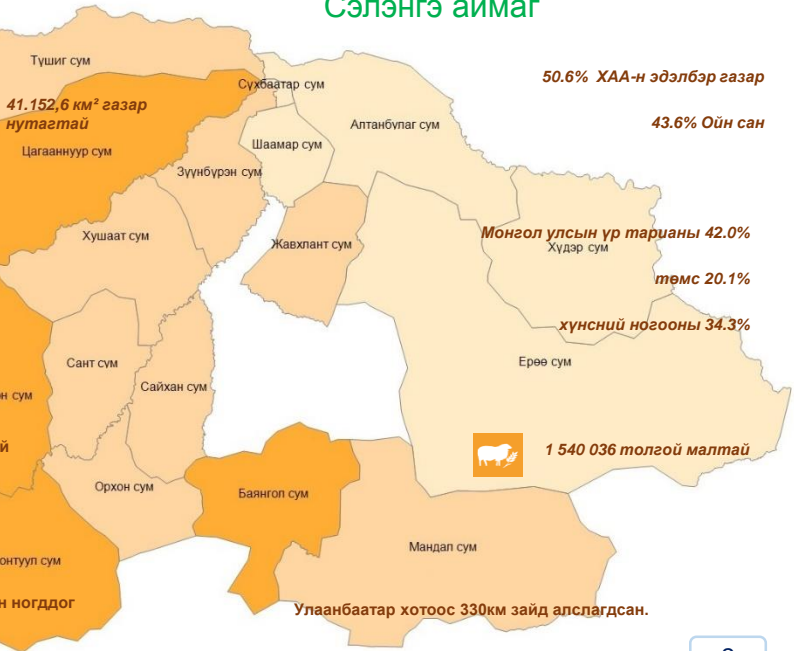

❖ 109 255 хүн амтай

❖ 17 сум

❖ Өрх- 30 123

❖ 1км2 – д 2.6 хүн ногддог

Сэлэнгэ аймаг

- Сэлэнгэ аймаг нь Монгол орны умард хэсэг Сэлэнгэ мөрөн, Ерөө, Орхон, Хараа голын үзэсгэлэнт ай сав бүхий ойт хээрийн бүсэд оршдог. Хойд талаараа ОХУ, баруун талаараа Булган, Орхон, өмнө талаараа Төв, зүүн талаараа Хэнтий аймгуудтай хил залгадаг. Нутаг дэвсгэрийн төв хэсэгтээ Дархан-Уул аймгийг багтааж байдаг.
- Улсын нийслэл Улаанбаатар хот, төвийн бүсийн аймгуудтай олон улсын төмөр зам, хатуу хучилттай авто замаар холбогдсон, гол мөрний усан замын тээвэр ашиглах уламжлалт бололцоотой, дэд бүтэц давуу хөгжсөн аймаг.
- Монгол Улсын бүх газар нутгийн 2.6, ойн нөөцийн 20 гаруй хувийг тус аймаг эзэлдэг.
- Монгол орны урсгал усны 55.0 хувь нь Сэлэнгэ аймгийн нутгаар урсан өнгөрдөг.
- Сэлэнгэ аймаг нь засаг захиргааны 17 сум, 6 тосгон, 50 багтай. Сүхбаатар, Зүүнхараа, Хөтөл гэсэн орон нутгийн 3 хоттой, 108768 хүн амтай.

Балар эрт Сэлэнгэ нутаг

- Азид тухайлбал Сэлэнгэ мөрний ай савд анхны хүний амьдрал эхэлснийг түүхийн шинжлэх ухаан нотолсон юм. Орхон-Сэлэнгийн савд эртний хүмүүс амьдарч байсны ул мөр эдүгээ олдсоор байна. Тухайлбал 1974 онд Шаамар сумын нутгаас олдсон балар эртний хүний ясыг олон улсын эрдэмтэд судалж үзээд одоогоос 2.5-3 сая жилийн тэртээх хүний яс мөн гэж тогтоосон билээ.
- Дэлхийн хүн судлалын түүхэнд “Шаамарын хүн” гэж нэрлэгдэн алдаршсан нэн ховор олдвор Санкт-Петербургт хадгалагдаж байна.
- Ийнхүү Орхон Сэлэнгийн сав газар нь дэлхийн анхны хүний амьдралын нэгэн голомт байсныг гэрч болдог юм. Бас Сэлэнгэ, Хүдэр, Цөх, Бугантын голуудын сав газруудад балар эрт цагт хүмүүс амьдарч байсан буурь бууц, агуй олноор тохиолддог. Хуучин чулуун зэвсгийн үеийн чулуун хутга, хусуур, асар том амьтны араг яс, загас барих, гувчуур зэрэг эд зүйл Сэлэнгэ нутгаас элбэг олддог.
- 1920-1925, 1960-1964 онд явуулсан археологийн судалгаагаар тарианы нүдүүр, нухуур бусад хэрэгсэл олдсон нь Сэлэнгэ нутаг лав л 8-10 мянган жилийн тэртээгээс газар тариалан эрхэлж байсныг нотолдог.

- Мөн судалгаанаас үзвэл Сэлэнгэ нутагт одоогоос 3000-аад жилийн өмнөөс төмөр зэвсэг үйлдвэрлэж эхэлжээ гэсэн дүгнэлтэд зайлшгүй хүргэдэг. Ийнхүү дээрхи түүхэн ул мөр, судалгааны баримт дүгнэлтүүд Сэлэнгэ нутаг балар эртний хүний үүсэл, хөгжилтэй холбоотойг баталж өгдөг юм.
- Монголын анхын төрт ёсны улс Хүннү гүрний гол төвлөрөл, хожим 13-р зууны үеэс хүчирхэгжин мандаж байсан “ Гурван мэргэд” аймаг энэ нутагт байжээ.
- Сэлэнгэ аймаг нь 1931 онд “Газар тариалангийн аймаг” нэртэйгээр байгуулагдаж, 1934 онд ард олны хүсэлтээр **СЭЛЭНГЭ АЙМАГ** хэмээн нэрлэгдсэн түүхтэй билээ.
- Монгол Улсынхаа эрх чөлөө, тусгаар тогтнолын төлөөх тэмцэл Шаамар, Сүхбаатар сумын нутаг Ханын хөндий, Шар тохой, Тужийн нарнаас эхэлж 1921 оны Ардын хувьсгалын анхны ялалт Алтанбулаг сумын нутагт болсон түүхтэй.
- Орхон- Сэлэнгийн бэлчир, Буур хээрийн нутагт 1179 онд Чингис хааны Жамух, Тоорил хаантай хамтарч Гурван мэргэд аймгийг бут цохисон нь Их Монгол Улсыг байгуулах аугаа үйл хэргийн анхны бөгөөд түүхэн ач холбогдолтой үйл явдал болсон юм.

Бидний бахархал

- Сэлэнгэ нутгаас Ардын хувьсгалын партизан 338
- Монгол улсын Хөдөлмөрийн баатар 39
- Монгол улсын Гавъяат цолтон 72
- Монгол улсын Төрийн соёрхолт 5
- Академич, доктор профессор 100 гаруй
- Мандал сумын харъяат МУ-ын 29 дэх Ерөнхий сайд Ж.Эрдэнэбат
- Сүхбаатар сумын харъяат Олимп, дэлхийн хүрэл медальт МУГТамирчин Д.Оюунболд
- Мандал сумын харъяат 21-р зууны үндэсний бөхийн 21 дэх аврага Г.Эрхэмбаяр
- Сүхбаатар сумын харъяат үндэсний сурын ууган “Гавъяат тамирчин” үндэсний их баяр наадамд 7 удаа түрүүлсэн Монгол улсын “Дархан мэргэн” Ч.Мөнхцэцэг
- Мандал сумын харъяат Д.Ганбаатарын 20-р зууны манлай хүлэг “Дархан түмэн эх” хүрэн халзан зэрэг алдартнуудаараа Сэлэнгэ түмэн бахархдаг.

Статистикийн мэдээ дамжуулалтын талаар:

Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Статистикийн хэлтэс нь 2018 онд албан ёсны статистикийн 47 төрлийн мэдээг давхардсан тоогоор 227 удаа холбогдох байгууллага, сумдаас гаргуулан авч нэгтгэн Үндэсний статистикийн хороонд хүргүүлсэн. Түүнчлэн захиргааны статистикийн буюу орон нутгийн түвшинд нэгтгэн боловсруулж тархаах 89 төрлийн мэдээг 26 байгууллагаас 518 орчим удаагийн давтамжтайгаар авсан байна.

Тус хэлтэс нь 2019 онд 46 төрлийн албан ёсны, 89 төрлийн захиргааны статистикийн мэдээг тус тус холбогдох байгууллага, сумдаас гаргуулан авч нэгтгэн ажиллах юм.

ТЭГШ
АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ОРЛОГЧ Ж.САЙНЦОГ

ХЭЛТЭС, АГЕНТЛАГУУДААС СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭСТ 2019 ОНД ИРҮҮЛЭХ
ЗАХИРГААНЫ СТАТИСТИК МЭДЭЭНИЙ ХУВААРЬ

№	Мэдээ тайлангийн нэр	Үзүүлэлтийн тоо	Хариуцан гаргах байгууллага	Сарууд												Мэдээний давтамж		
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, зарлага, сумдаар	6	АЗДТГ	30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12		
2	Орон нутгийн төсвийн нийт өглөг, авлага	6		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12	
3	Аймгийн төсвийн нийт гүйцэтгэл	31		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12	
4	Аймгийн төрийн албан хаагчийн мэдээлэл	6			15												1	
5	Арилжааны банкуудын мэдээ/ орлого, зарлага, азээлийн өрийн үлдэгдэл, чанаргүй зээл, иргэдийн мөнгөн хадгаламж, харилцахын үлдэгдэл/	6	Дархан аймаг дахь Монгол банкны салбар	30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12		
6	Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн мэдээ / Шинээр байгуулагдсан/		Аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэс	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12		
7	Шилжин ирсэн иргэдийн мэдээ, сумдаар, хүйсээр	2		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12	
8	Шилжин явсан иргэдийн мэдээ, сумдаар, хүйсээр	2		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12	
9	Иргэний үнэмлэх олгогтын мэдээ	1						30								30	2	
10	Хялбаршуулсан журмаар хил нэвтэрсэн иргэдийн мэдээ	2		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12	
11	Газар өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийн улсын бүртгэлийн мэдээ	14				30			30			30				30	4	
12	Газраас бусад үл хөдлөх хөрөнгө эзэмших, өмчлөх эрхийн улсын бүртгэлийн мэдээ	13				30			30			30				30	4	
13	ЕБСургуулийн тоо, сумдаар	1							30								30	2
14	ЕБСургуулийн багшийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2
15	ЕБСургуулийн суралчдын тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2
16	Бүрэн бус дунд боловсрол эзэмшигчдийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2
17	Бүрэн дунд боловсрол эзэмшигчдийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2
18	Нагдугээр ангид элсэгчийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2
19	Аравдугаар ангид элсэгчийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2
20	Албан бус сургалтанд хамрагдаж буй хүүхдийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2
21	Бичиг усэг үл мэдэх хүний тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2
22	Дотуур байранд амьдарч буй хүүхдийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2							30								30	2

АЙМГИЙН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

24	ЕБСургуулийн нийт ажиллагсад, сумдаар, хүйсээр	2													30							30	2	
	ЕБСургуулийн үдийн цай хөтөлбөрийн хэражилт, сумдаар	4													30							30	2	
25	Номын сангийн тоо, сумдаар	1													30							30	2	
26	Соёлын төвийн тоо, сумдаар	1													30							30	2	
27	Цэцэрлэгийн тоо, сумдаар	1													30							30	2	
28	Цэцэрлэгийн багшийн тоо, сумдаар	1													30							30	2	
29	Цэцэрлэгийн хүүхдийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2													30							30	2	
30	Уриншийн мэдээ	3																				15	1	
31	ХАА-н бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлтийн мэдээ, төрлөөр, сумдаар	10																					30	1
32	Малын халдварт болон халдваргүй өвчний мэдээ	184													30								30	2
33	Мал хээлтүүлгийн мэдээ, сумдаар	15													30								30	2
34	Цөм сургийн малын чанарын үзүүлэлт	22													30								30	2
35	Нутгийн шилдэг омог, цэвэр үүлдэр, эрлийз, нутгийн сайжруулсан үүлдрийн малын тоо	1																					30	1
36	Захиргааны хэргийн тоо / захиргааны арга хэмжээний тоо, эрүүгийн хэргийн тоо, иргэний хэргийн тоо/	12													30							30	4	
37	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо, сумдаар	1													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
38	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо, төрлөөр, сумдаар	6													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
39	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, захиргааны зөрчлийн мэдээ	53													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
40	Ойжуулалт, тарьцын цаг үеийн мэдээ	7													30								30	2
41	Уул уурхайн үйлдвэрлэл эрхэлж буй аж ахуйн нэгж, байгууллагын нөхөн сэргээлт	6													30								30	2
42	Газрын хөрсний хамгаалалт, эвдрэл нөхөн сэргээлтийн тоо	3													30								30	2
43	Агаарын бохирдолтын судалгаа	2													30								30	2
44	Ус ашиглалт, бохирдолтын мэдээ	2													30								30	2
45	Цаг уур, орчны мэдээ	3													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
46	Гадаад худалдааны гаалийн статистик мэдээ	6													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
47	Хилийн боомтоор нэвтэрсэн зорчигч, тээврийн хэрэгсэл	13													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
48	Онцгой байдлын газрын мэдээ	28													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
49	Төрсөн эхийн тоо, сумдаар	1													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
50	Төрсөн эхийн тоо, насны бүлгээр	7													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
51	Төрсөн эхийн тоо, боловсролоор	5													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
52	Амьд төрсөн хүүхдийн тоо, сумдаар, хүйсээр	2													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
53	Нялхсын эндэгдэл, сумдаар	2													30								30	4
54	Нас баралт сумдаар, хүйсээр	2													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
55	Нас баралт насны бүлгээр	7													30	28	30	30	30	30	30	30	30	12
56	Нас баралт, зонхилох өвчний шалтгаанаар, хүйсээр	6													30							30	4	
57	Хорт хавдрын өвчнөөр өвчлөгсөд, сумдаар, хүйсээр	2													30							30	4	
																							30	4

АЙМГИЙН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Хорт хавдрын өвчлөлийн нас баралт, сумдаар, хүйсээр	2	мэндийн газар			30			30			30			30	4
Их эмчийн тоо сумдаар, хүйсээр	2							30						30	2
Бүртгэгдсэн халдаарт өвчний тоо, сумдаар, хүйсээр	2		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Халдварт шар, БЗХО, сүрьеэ өвчлөлийн тоо, сумдаар, хүйсээр	6		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Эмнэлгийн хяналтанд орсон жирэмсэн эхчүүдийн тоо, үүнээс эхний 3 сартай хяналтанд орсон эхчүүдийн тоо	2				30						30				4
Мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас хийсэн хяналт, шалгалт	210	Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Тендрийн авто машины тоо	3	Авто тээврийн үндэсний төв						30							2
Оношлогоонд орсон автомашины тоо	14							30							2
Биеийн тамир, спортын үйл ажиллагааны мэдээ	12	Аймгийн Биеийн тамир, спортын газар						30							2
Хасагдсан татвар төлөгчдийн жагсаалт	5		30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо, сумдаар	10				30			30			30				4
Татвар төлөгчийн бүртгэлийн хөдөлгөөн, хариуцлагын хэлбэрээр	5				30			30			30				4
НӨАТ-ын урамшууллын системийн хэрэгжилт, сумдаар	5	Аймгийн Татварын хэлтэс			30			30			30				4
НӨАТ-ын сугалааны хонжвор	3				30			30			30				4
Татварын орлогын төлөвлөгөөний биелэлт, сумдаар	4				30			30			30				4
Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого, авлагын мэдээ, сумдаар	6	Аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтэс	30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Нийгмийн халамжийн сангийн мэдээ, төрлөөр	14		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо, хүйсээр, боловсролын түвшнээр	7		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн хөдөлгөөний тайлан, сумдаар	5	Аймгийн хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар	30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Шинээр бий болсон ажлын бөйр, сумдаар, 3/3-ийн салбараар	15		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Шинээр бий болсон ажлын байрны төлөвлөгөөний биелэлт	4		30	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	12
Хэмжүүр баталгаажуулалт, стандартчилал тохирлын үнэлгээ	20	Аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтэс			30			30			30				4

	Шүүхийн криминалистик шинжилгээний мэдээ	3	Шүүхийн шинжилгээний алба			30		30			30			30	4	
81	ШШГА-нд байгаа гүйцэтгэх баримт бичгийн сарын мэдээ	2	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн алба			30		30			30			30	4	
82	Хүүхэд хамгааллын чиглэлийн мэдээ	11	Аймгийн Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар			30		30			30			30	4	
83	Гэр бүлийн чиглэлийн мэдээ	4				30		30			30			30	4	
84	Хүүхэд, хөгжил оролцооны мэдээ	3				30		30			30			30	4	
85	Аудитын газрын хагас, бүтэн жилийн ажлын гүйцэтгэл	30	Сэлэнгэс аймаг дахь Төрийн аудитын газар					30							2	
86	Санхүү хяналт, аудитын албаны мэдээ	11	Аймгийн Санхүү хяналт, аудитын алба			30		30			30			30	4	
87	Газар өмчлөгч иргэдийн мэдээ /сумдаар/	13	ГХБХБГазар			30		30			30			30	4	
88	Газар эзэмших эрх барьцаалсан, чөлөөлсөн бүртгэлийн мэдээ /сумдаар/	4							30						30	2
89	Улсын комиссоор хүлээн авсан барилга байгууламж, засварлах шинэчлэлт, тохижилтын ажлын мэдээ /эх үүсвэрээр/	3	Барилга захиалагчийн алба					30						30	2	
Мэдээлэгчийн тоо		971	26													
Мэдээ авах нийт тоо				31	32	52	31	31	85	31	31	52	31	32	87	526

Жич: Мэдээ өгөх өдөр Бямба гарагт таарвал өмнөх Баасан гарагт шилжүүлэх, Ням гарагт таарвал дараагийн өдөр буюу Даваа гарагт шилжүүлнэ.

МЭДЭЭНИЙ ХУВААРИЙГ БОЛОВСРУУЛСАН:

СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Д.ГҮНДЭГМАА

Биеийн тамир, спорт

- Биеийн тамир спортын байгууллага 1
- Нийт ажиллагчид 56
- Эмэгтэй 25
- Спорт заал 46
- Цол, зэрэгтэй тамирчид, дасгалжуулагчид 345
 - Эмэгтэй 142
 - Олон улсын мастер 4
 - Спортын мастер 28
 - Цол зэрэгтэй шүүгчид 4
 - Олон улсын шүүгч 1
 - Улсын шүүгч 3

Тээвэр, харилцаа холбоо /2018 он/

- Техникийн хяналтын үзлэгт хамрагдсан авто машин бүгд
 - 16 831
- Суудлын авто машин
 - 9 079
- Ачаа, автобус
 - 6 117
- Мотоцикль
 - 754
- Механизм, Чиргүүл
 - 672
- Тусгай
 - 209

Байгаль орчин /2018 он/

- Ойн сан бүхий газар 1 533.9 (мян.га)
 - Ойн модоор бүрхэгдсэн газар 1 375.7
 - Ой модыг огтолсон газар 21.6
 - Мод үржүүлгийн газар 0.1
 - Ой тэлэн ургах нөөц газар 27.1
 - Ойн сангийн бусад газар 109.3
- Гадаргын ус нийт гол горхи 570
 - Тасарсан 29
 - Ширгэсэн 15
- Рашаан нийт 31
- Булаг 183
 - Ширгэсэн 16
- Нуур, тойром 33

Гэмт хэрэг /2018 он/

- Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг бүгд 779
- Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг 298
- Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг 272
- Малын хулгайн гэмт хэрэг 37
- Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг 68
- Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагч 623
 - Эмэгтэй 97
 - 18 хүртэлх насны 59

Мөнгө, банк /2018 он/

- Иргэдийн хадгаламжийн үлдэгдэл
 - 97 454.5 (сая.төг)
- Зээлийн өрийн үлдэгдэл
 - 323 122.7 (сая.төг)
- Чанаргүй зээлийн өрийн үлдэгдэл
 - 5 743.8 (сая.төг)

Төрийн санхүү

- Орон нутгийн төсвийн нийт орлого
 - 62 506.1 (сая.төг)
- Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага
 - 65 192.5 (сая.төг)
- Улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгосон тусгай зориулалтын шилжүүлэг
 - 47 022.2 (сая.төг)
- Улсын төсвөөс орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангийн орлогын шилжүүлэг
 - 3 383.7 (сая.төг)

Хүн ам зүй

Хүн ам зүй нь математик тооцоолол, загвар боловсруулахтай холбоотой. Тухайлбал: Хүн амын өсөлт, өөрчлөлтөнд нөлөөлөх 3 бүрэлдэхүүн хэсэг болох

- Төрөлт
- Нас баралт
- Шилжилт хөдөлгөөний үзүүлэлтүүд

Тэдгээрийн хүн амын өсөлт, өөрчлөлтөнд нөлөөлөх нөлөөллийг тооцдог. Өөрөөр хэлбэл, хүн ам зүйн үзэгдлүүдийн хоорондох тоон уялдааг бусад үзэгдлүүдтэй хамаарах талаас нь тайлбарлахаас илүү тодорхойлон өгүүлэх, задлан шинжлэх онцлогтой.

Хүн ам судлал

Хүн ам судлал нь хүн ам зүйн үзэгдлүүдийн уялдаа холбоог нийгэм, эдийн засаг, сэтгэл зүй, социологи, антропологи, газар зүй зэрэг бусад салбар шинжлэх ухаантай нягт уялдуулан авч судалдаг.

Өөрөөр хэлбэл хүн ам, төрөлт, нас баралт, шилжих хөдөлгөөнд гарч буй өөрчлөлтийг бусад нийгэм, эдийн засаг, соёлын хүчин зүйлстэй хэрхэн уялдаж байгааг судалдаг.

Хүн ам судлалын судалгааны ажлууд нь цэвэр хүн ам зүйн шинж чанартай, зарим нь эдийн засгийн буюу түүхийн шинж чанартай ч байж болно. Тиймээс ч эдийн засгийн хүн ам зүй, түүхийн хүн ам зүй, антропологийн хүн ам зүй гэх мэт ойлголтуудыг эрдэмтэд өргөн хэрэглэдэг байна.

Хүн амын хүйс

Хүн амын бүтцэд хүн амын нас, хүйсийн байдал чухал байр суурь эзэлдэг бөгөөд эдгээр үзүүлэлтүүдийн өөрчлөлт, түүний шалтгаан зэрэг нь тухайн улс орон, бүс нутгийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн байдалтай уялдсан байдаг.

Хүн амын төрөлт

Төрөлт нь хүн ам зүйн судалгаанд томоохон үүрэг гүйцэтгэдэг судалгааны чиглэлүүдийн нэг юм.

Хүн амын нас баралт

Нас баралт нь хүн амын бодит өсөлтөнд нөлөөлдөг гол үзүүлэлтүүдийн нэг юм.

Сэлэнгэ аймаг нь Монгол Улсын нийт хүн амын 3.5%, Төвийн бүсийн аймгуудын нийт хүн амын 22.0%-ийг тус тус эзэлдэг байна.

ХҮН АМЫН ТООГООР:

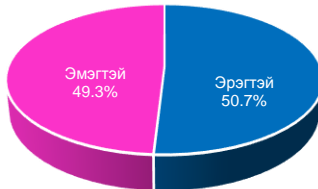
1. Хөвсгөл аймаг
2. Өвөрхангай
3. **Сэлэнгэ аймаг**
4. Дархан-Уул аймаг
5. Орхон аймаг

Сэлэнгэ аймгийн хүн амын өсөлт 2017 – 2018 онд

Сэлэнгэ аймгийн суурин хүн амын тоо, 2018 онд

109 255

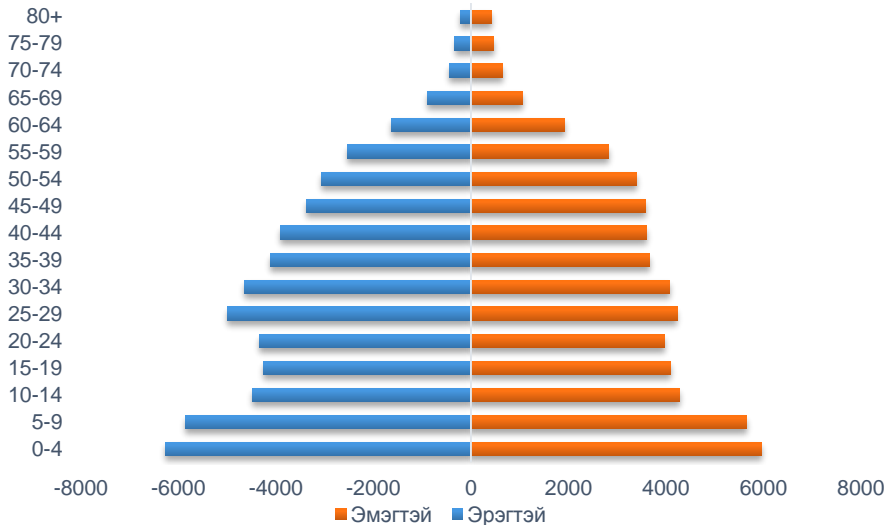

Сэлэнгэ аймгийн суурин хүн амын тоо, сумдаар, хүйсээр, 2018 он

Сумын нэр	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Дүн	109 255	55 353	53 902
Алтанбулаг	5 008	2 554	2 454
Ерөө	6 856	3 540	3 316
Зүүнбүрэн	2 865	1 412	1 453
Мандал	27 241	13 635	13 606
Орхон	2 377	1 272	1 105
Сант	2 143	1 128	1 015
Цагааннуур	5 077	2 568	2 509
Баянгол	5 579	2 869	2 710
Сайхан	9 418	4 765	4 653
Орхонтуул	3 788	2 032	1 756
Баруунбүрэн	3 162	1 636	1 526
Шаамар	4 064	2 048	2 016
Хүдэр	2 651	1 386	1 265
Сүхбаатар	23 151	11 403	11 748
Жавхлант	1 962	1 075	887
Түшиг	1 848	943	905
Хушаат	2 065	1 087	978

Хүн амын, нас хүйсийн суварга - 2018

Аймгийн суурин хүн амын тоо, сумдаар / 1990 – 2018 он/

Сумын нэр	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дүн	93 270	94 807	90 190	101 752	103 698	104 282	105 234	105 253	104 725	106 677	108 768	109 255
Алтанбулаг	2 853	3 512	4 043	5 051	5 117	5 079	5 071	5 030	4 729	5 052	5 089	5 008
Ерөө	5 888	5 766	5 209	6 374	6 400	6 567	6 607	6 578	6 393	6 494	6 752	6 856
Зүүнбүрэн	2 496	2 524	2 162	2 665	2 708	2 761	2 739	2 725	2 704	2 756	2 832	2 865
Мандал	22 506	22 043	22 937	25 009	25 329	25 689	25 661	25 693	26 600	26 880	27 162	27 241
Орхон	2 591	2 591	2 081	2 298	2 283	2 310	2 320	2 350	2 306	2 369	2 376	2 377
Сант	2 103	2 050	2 018	2 225	2 260	2 180	2 254	2 184	1 961	2 094	2 169	2 143
Цагааннуур	3 242	4 163	4 078	4 065	4 344	4 378	4 611	4 716	4 687	4 783	5 011	5 077
Баянгол	5 287	5 444	4 395	5 497	5 629	5 438	5 597	5 594	5 403	5 516	5 608	5 579
Сайхан	8 008	8 690	8 084	8 809	8 648	9 171	9 256	9 177	9 130	9 325	9 375	9 418
Орхонтуул	3 571	3 918	3 274	3 617	3 684	3 623	3 666	3 667	3 621	3 680	3 778	3 788
Баруунбүрэн	2 969	2 935	2 109	2 850	2 874	2 930	3 007	3 043	3 111	3 197	3 184	3 162
Шаамар	4 999	4 457	3 760	3 968	3 750	3 956	3 895	3 943	3 959	3 858	3 874	4 064
Хүдэр	2 070	1 529	1 907	2 119	2 229	2 191	2 230	2 232	2 384	2 424	2 490	2 651
Сүхбаатар	20 057	20 513	19 247	22 065	22 958	22 480	22 693	22 669	22 238	22 482	22 911	23 151
Жавхлант	1 655	1 652	1 594	1 910	2 029	2 051	2 105	2 071	1 974	2 099	2 164	1 962
Түшиг	1 839	1 787	1 594	1 476	1 647	1 665	1 698	1 710	1 694	1 739	2 004	1 848
Хушаат	1 136	1 233	1 698	1 754	1 809	1 813	1 824	1 871	1 831	1 929	1 989	2 065

Суурин хүн амын тоо багаар, 2018 он

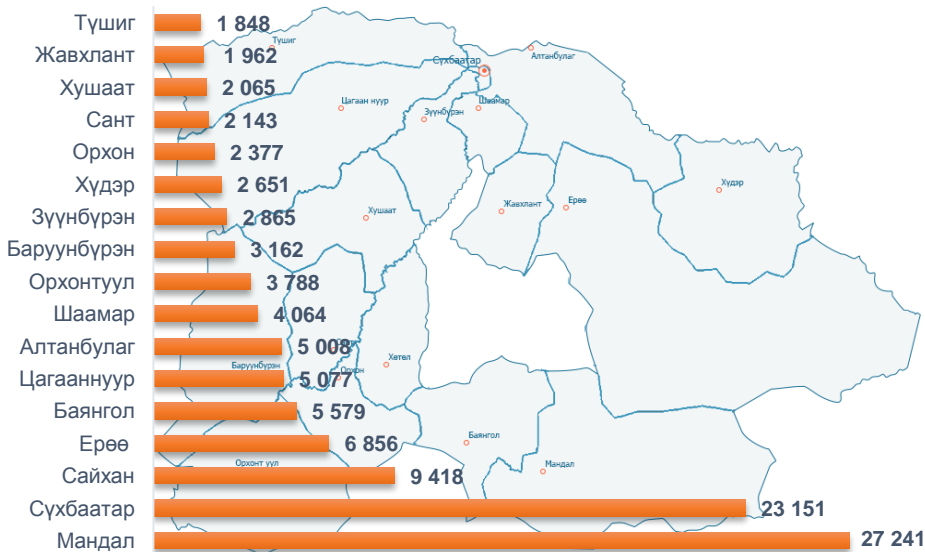
Сумын нэр	Д/д	Багын нэр	Өрхийн тоо	Хүн амын тоо		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Сүхбаатар сум	1	1-р баг, Хонгорморьт	587	2 027	1 026	1 001
	2	2-р баг, Цагаан-Эрэг	573	2 115	1 003	1 112
	3	3-р баг, Салхит	878	3 725	1 872	1 853
	4	4-р баг, Баянхаан	780	3 296	1 647	1 649
	5	5-р баг, Боргүвээ	873	3 740	1 864	1 876
	6	6-р баг, Орхон	692	2 347	1 126	1 221
	7	7-р баг, Ганзаам	829	3 082	1 458	1 624
	8	8-р баг, Буурхээр	691	2 819	1 407	1 412
		Сумын дүн	5 903	23 151	11 403	11 748
Алтанбулаг	9	1-р баг, Бүргэдтэй	607	2 227	1 119	1 108
	10	2-р баг, Суварга	502	1 861	950	911
	11	3-р баг, Цөх	259	920	485	435
		Сумын дүн	1 368	5 008	2 554	2 454
Баруунбүрэн	12	1-р баг, Ивэн	218	780	426	354
	13	2-р баг, Бургалтай	288	996	509	487
	14	3-р баг, Цагаан-Овоо	388	1 386	701	685
		Сумын дүн	894	3 162	1 636	1 526
Баянгол	15	1-р баг, Хараа	586	2 015	1 040	975
	16	2-р баг, Баян	575	1 939	987	952
	17	3-р баг, Гонир	475	1 625	842	783
		Сумын дүн	1 636	5 579	2 869	2 710
Ерөө	18	1-р баг, Тавин	465	1 697	900	797
	19	2-р баг, Буурагчин	589	2 015	1 015	1 000
	20	3-р баг, Бугант	868	3 144	1 625	1 519
		Сумын дүн	1 922	6 856	3 540	3 316
Жавхлант	21	1-р баг, Бумбат	282	877	496	381
	22	2-р баг, Моностой	354	1 085	579	506
		Сумын дүн	636	1 962	1 075	887
Зүүнбүрэн	23	1-р баг, Жаргалант	351	1 257	614	643
	24	2-р баг, Балчир	322	1 007	505	502
	25	3-р баг, Мангирт	165	601	293	308
		Сумын дүн	838	2 865	1 412	1 453
Мандал	26	1-р баг, Төмөр зам	1 009	3 383	1 662	1 721
	27	2-р баг, Ширхэнцэг	840	3 151	1 572	1 579
	28	3-р баг, Баянсуудал	1 007	4 147	2 094	2 053
	29	4-р баг, Хэрх	840	3 012	1 491	1 521
	30	5-р баг, Түнхэл	873	3 058	1 578	1 480
	31	6-р баг, Баянхангай	862	3 428	1 691	1 737
	32	7-р баг, Минжийн хангай	887	3 556	1 766	1 790
	33	8-р баг, Тарни	319	980	519	461
	34	9-р баг, Баян-Арцаг	661	2 526	1 262	1 264
		Сумын дүн	7 298	27 241	13 635	13 606

Сумын нэр	Д/д	Багын нэр	Өрхийн тоо	Хүн амын тоо		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Сүхбаатар сум	1	1-р баг, Хонгорморьт	587	2 027	1 026	1 001
	2	2-р баг, Цагаан-Эрэг	573	2 115	1 003	1 112
	3	3-р баг, Салхит	878	3 725	1 872	1 853
	4	4-р баг, Баянхаан	780	3 296	1 647	1 649
	5	5-р баг, Боргүвээ	873	3 740	1 864	1 876
	6	6-р баг, Орхон	692	2 347	1 126	1 221
	7	7-р баг, Ганзам	829	3 082	1 458	1 624
	8	8-р баг, Буурхээр	691	2 819	1 407	1 412
		Сумын дүн	5 903	23 151	11403	11 748
Алтанбулаг	9	1-р баг, Бүргэдтэй	607	2 227	1 119	1 108
	10	2-р баг, Суварга	502	1 861	950	911
	11	3-р баг, Цөх	259	920	485	435
		Сумын дүн	1 368	5 008	2 554	2 454
Баруунбүрэн	12	1-р баг, Иван	218	780	426	354
	13	2-р баг, Бургалтай	288	996	509	487
	14	3-р баг, Цагаан-Овоо	388	1 386	701	685
		Сумын дүн	894	3 162	1 636	1 526
Баянгол	15	1-р баг, Хараа	586	2 015	1 040	975
	16	2-р баг, Баян	575	1 939	987	952
	17	3-р баг, Гонир	475	1 625	842	783
		Сумын дүн	1 636	5 579	2 869	2 710
Ерөө	18	1-р баг, Тавин	465	1 697	900	797
	19	2-р баг, Буурагчин	589	2 015	1 015	1 000
	20	3-р баг, Бугант	868	3 144	1 625	1 519
		Сумын дүн	1 922	6 856	3 540	3 316
Жавхланта	21	1-р баг, Бумбат	282	877	496	381
	22	2-р баг, Моностой	354	1 085	579	506
		Сумын дүн	636	1 962	1 075	887
Зүүнбүрэн	23	1-р баг, Жаргалант	351	1 257	614	643
	24	2-р баг, Бэлчир	322	1 007	505	502
	25	3-р баг, Мангирт	165	601	293	308
		Сумын дүн	838	2 865	1 412	1 453
Мандал	26	1-р баг, Төмөр зам	1 009	3 383	1 662	1 721
	27	2-р баг, Ширхэнцэг	840	3 151	1 572	1 579
	28	3-р баг, Баянсуудал	1 007	4 147	2 094	2 053
	29	4-р баг, Хэрх	840	3 012	1 491	1 521
	30	5-р баг, Тунхал	873	3058	1 578	1 480
	31	6-р баг, Баянхангай	862	3 428	1 691	11 737
	32	7-р баг, Минжийн хангай	887	3 556	1 766	1 790
	33	8-р баг, Тарни	319	980	519	461
	34	9-р баг, Баян-Арцат	661	2 526	1 262	1 264
		Сумын дүн	7 298	27 241	13 635	13 606

Хүн амын тоо сумдаар, 2018 он:

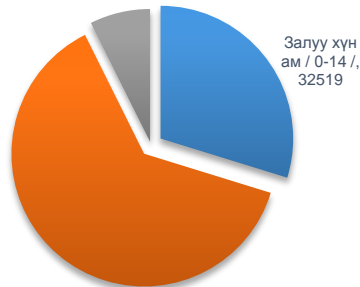

Хүн амын насны бүтэц сүүлийн 3 жилийн байдлаар

Насны бүлэг	2016	2017	2018
0-4	11 812	11 926	12 242
5-9	10 995	11 422	11 508
10-14	8 039	8 309	8 769
15-19	8 468	8 625	8 341
20-24	8 541	8 415	8 312
25-29	9 900	9 874	9 229
30-34	8 405	8 603	8 732
35-39	7 912	7 940	7 793
40-44	7 561	7 591	7 506
45-49	6 843	7 009	6 963
50-54	6 378	6 397	6 477
55-59	4 743	5 092	5 350
60-64	3 046	3 223	3 533
65-69	1 623	1 852	1 949
70+	2 411	2 490	2551

Ахмад буюу тэтгэврийн насны
хүн ам /60 болон түүнээс дээш/,
8033

Идэр буюу хөдөлмөрийн
насны хүн ам /15-59/, 68703

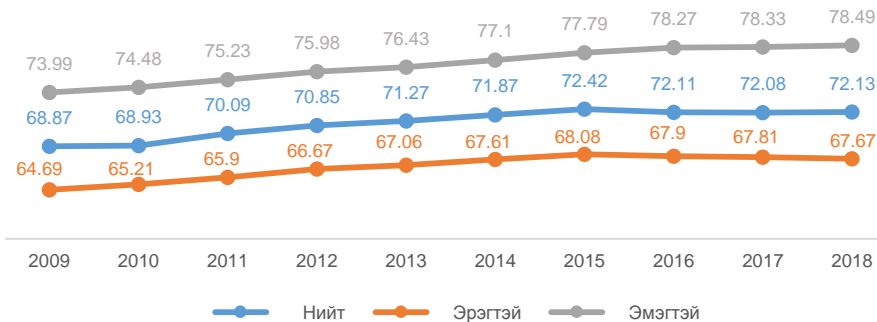

Хүн амын насны бүлгээр, сумдаар, 2018 он

Сумын нэр	Насны бүлэг									
	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
Алтанбулаг	539	540	436	392	365	394	384	362	359	340
Баруунбүрэн	413	343	275	265	268	263	230	217	218	171
Баянгол	623	567	427	450	433	502	395	414	386	353
Ерөө	802	718	568	489	551	606	613	485	474	402
Жавхлант	214	202	170	134	155	152	158	153	130	124
Зүүнбүрэн	347	330	222	203	220	231	231	215	204	159
Мандал	3 067	2 809	2 248	2 019	2 123	2 317	2 215	1 958	1 832	1 670
Орхон	254	218	180	215	191	205	162	158	191	143
Орхонтуул	378	381	313	338	321	274	293	272	268	266
Сайхан	988	980	698	749	788	844	740	689	612	652
Сант	239	192	182	183	181	155	141	139	138	145
Сүхбаатар	2 484	2 444	1 768	1 692	1 480	1 945	1 961	1 621	1 636	1 552
Түшиг	202	224	142	135	130	158	164	129	123	114
Хүдэр	326	300	196	189	214	214	226	161	180	177
Хушаат	232	247	176	174	154	132	157	182	157	150
Цагааннуур	645	626	444	398	453	464	357	353	340	292
Шаамар	489	387	324	316	285	373	305	285	258	253
Бүгд	12 242	11 508	8 769	8 341	8 312	9 229	8 732	7 793	7 506	6 963

Хүн амын дундаж наслалт, хүйсээр, сүүлийн 10 жилийн байдлаар

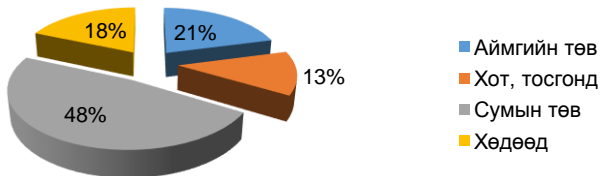

2018 онд Сэлэнгэ аймгийн хүн амын дундаж наслалт 72.13 байгаа нь урьд оноос 0.05-аар өссөн үзүүлэлтэй байна. Хүйсээр нь ялгаж үзвэл эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 78.49 байгаа бол эрэгтэйчүүдийн дундаж наслалт эмэгтэйчүүдээс 10.82 насаар бага буюу 67.67 байна. Эндээс эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс илүү урт насалдаг болохыг харж болно.

Хүн амын тоо, байршлаар, сүүлийн 5 жилийн байдлаар

		2014	2015	2016	2017	2018
Хүн амын тоо		105 253	104 725	106 677	108 768	109 255
Үүнээс	Аймгийн төв	22 508	22 238	22 482	22 741	23 151
	Хот, тосгонд	13 094	33 540	35 374	13 717	14 777
	Сумын төв	53 841	40 703	34 201	52 203	55 715
	Хөдөөд	15 810	8 285	14 620	20 197	15 612

ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ

Сэлэнгэ аймгийн нэг хавтгай дөрвөлжин квадрат километр нутаг дэвсгэрт 2018 онд 2.6 хүн ногдож байгаа нь улсын хэмжээнд нягтрал ихтэй аймгийн тоонд орж байна.

Сумын нэр	Нийт хүн амын тоо	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ	Хүн амын нягтшил
Нийт	109 255	41 152,6	2,6
Алтанбулаг	5 008	2 100,3	2,4
Ерөө	6 856	8 203,5	0,8
Зүүнбүрэн	2 865	1 204,9	2,4
Мандал	27 241	4 843,7	5,6
Орхон	2 377	1 306,3	1,8
Сант	2 143	1 387	1,6
Цагааннуур	5 077	4 022	1,2
Баянгол	5 579	1 976,3	2,8
Сайхан	9 418	1 311,9	7,1
Орхонтуул	3 788	2 940,8	1,3
Баруунбүрэн	3162	2 814,5	1,1
Шаамар	4 064	671,9	5,8
Хүдэр	2 651	2 838,7	0,9
Сүхбаатар	23 151	45,4	504,6
Жавхлант	1 962	1 189,7	1,8
Түшиг	1 848	2 492,8	0,8
Хушаат	2 065	2 010,2	1,0

Өрхийн тоо, сумдаар

Сумын нэр	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дүн	22703	22639	22405	22193	23467	24050	26209	28159	28416	29041	29416	29665	30040	29316	29521	29912	29912
Сүхбаатар	5167	5265	5049	4691	5344	5187	5493	5909	5922	6128	5984	5977	5995	5845	5811	5870	5903
Алтанбулаг	981	1054	1051	1092	1127	1229	1261	1382	1388	1424	1416	1387	1388	1330	1332	1369	1368
Баруунбүрэн	579	588	572	555	590	638	734	798	758	767	792	819	851	891	909	920	894
Баянгол	1247	1133	1116	1175	1190	1237	1394	1511	1584	1626	1590	1673	1675	1615	1616	1623	1636
Ерөө	1263	1298	1361	1349	1477	1383	1599	1678	1844	1823	1834	1813	1801	1820	1816	1875	1922
Жавхлант	449	464	450	457	471	498	508	645	634	649	656	661	656	648	700	712	636
Зүүнбүрэн	583	577	576	541	592	654	795	917	900	902	920	903	900	797	797	865	838
Мандал	5294	5385	5424	5527	5742	6116	6535	6858	7048	7206	7322	7373	7382	7215	7199	7238	7298
Орхон	588	539	537	534	534	563	638	660	677	683	700	714	746	734	753	848	754
Орхонтуул	824	769	725	690	689	720	778	876	957	969	1002	1004	1010	1008	1009	1032	1080
Сайхан	2065	1995	1926	1917	1931	1965	2215	2263	2255	2244	2486	2561	2589	2630	2653	2656	2732
Сант	518	536	517	510	555	535	585	687	680	680	694	656	698	630	751	644	728
Түшиг	438	416	389	396	407	409	448	443	460	506	528	552	534	530	538	547	552
Хүдэр	395	399	448	447	487	497	561	597	565	628	615	623	632	633	647	653	658
Хушаат	355	367	338	343	339	360	406	469	479	479	468	514	547	536	556	573	596
Цагааннуур	960	894	964	1014	974	1027	1112	1224	1153	1209	1220	1270	1301	1297	1319	1368	1379
Шаамар	997	960	962	955	1018	1032	1147	1242	1112	1118	1189	1165	1335	1157	1115	1119	1149

Эрүүл мэндийн зарим үзүүлэлт

Үзүүлэлт	2005	2010	2015	2017	2018
Эмнэлгийн тоо	97	89	94	95	97
Их эмчийн тоо	187	161	209	235	251
Эм зүйчийн тоо	11	12	18	27	31
Сувилагчийн тоо	274	277	292	330	326
Халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд бүгд:	1 130	1 047	889	779	805
- Сүрьеэ	256	251	193	197	150
- Бэлгийн замын өвчин	346	470	456	458	545

Эрүүл мэндийн зарим үзүүлэлт

Сумын нэр	Төрөлт			Нас баралт		
	2015	2017	2018	2015	2017	2018
Дүн	1945	1712	1705	527	494	529
Алтанбулаг	4	2	2	23	21	35
Ерөө	35	39	51	40	39	33
Зүүнбүрэн	5	3	4	21	9	18
Мандал	687	615	594	146	122	137
Орхон				13	13	15
Сант				3	10	6
Цагааннуур	26	14	15	25	23	23
Баянгол	2	4	3	19	26	12
Сайхан	139	91	106	43	37	45
Орхонтуул	9	6	9	13	16	16
Баруунбүрэн	5	3	10	8	11	12
Шаамар	2	3	2	23	27	23
Хүдэр	5	4	3	19	11	11
Сүхбаатар	1 006	911	888	104	112	116
Жавхлант	2	1	2	10	7	10
Түшиг	17	16	13	9	6	9
Хушаат	1		3	8	4	8

Нийгмийн зарим үзүүлэлт

Үзүүлэлт	2005	2010	2015	2017	2018
Төрөлт	1 784	1 896	1 945	1 712	1 705
Амьд төрсөн хүүхэд	1 781	1 909	1 956	1 720	1 706
Нялхсын эндэгдэл 0- 1 нас	36	16	16	19	18
1 - 5 нас	21	8	5	7	3
Бүтэн өнчин хүүхдийн тоо	250	183	152	143	139
Хагас өнчин хүүхдийн тоо	1 994	1 490	1 456	1 456	1 328
Өрх толгойлсон эхийн тоо	2 521	2 558	2 628	3 250	2 930

Нийгмийн зарим үзүүлэлт /Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо/

Сумын нэр	Бүгд	Үүнээс		
		эмэгтэй	төрөлхийн	ердийн өвчин
ДҮН	4 616	1 961	1 838	2 268
Алтанбулаг	273	119	51	190
Ерөө	369	159	91	224
Зүүнбүрэн	118	46	67	37
Мандал	905	417	464	355
Орхон	87	34	29	48
Сант	112	39	19	83
Цагааннуур	264	112	60	175
Баянгол	191	82	68	101
Сайхан	225	95	134	54
Орхонтуул	186	52	72	98
Баруунбүрэн	121	50	71	43
Шаамар	126	39	26	90
Хүдэр	112	56	39	63
Сүхбаатар	1 207	529	444	631
Жавхлант	118	47	117	
Түшиг	106	41	62	8
Хушаат	96	44	24	68

Нийгмийн зарим үзүүлэлт /Хагас, бүтэн өнчин хүүхдийн тоо/

Сумын нэр	Хагас өнчин		Бүтэн өнчин	
	бүгд	үүнээс: эм	бүгд	үүнээс: эм
ДҮН	1 328	633	139	69
Алтанбулаг	85	48	9	3
Ерөө	70	38	2	1
Зүүнбүрэн	23	14	7	4
Мандал	211	105	24	9
Орхон	32	8	-	-
Сант	37	11	4	1
Цагааннуур	148	70	6	1
Баянгол	72	28	8	3
Сайхан	104	46	5	2
Орхонтуул	55	29	9	4
Баруунбүрэн	39	19	4	2
Шаамар	78	31	18	9
Хүдэр	40	20	2	2
Сүхбаатар	234	115	33	23
Жавхлант	43	22		
Түшиг	28	15	1	
Хушаат	29	14	7	5

Нийгмийн зарим үзүүлэлт

Боловсролын үзүүлэлт

Үзүүлэлт	2005/2006	2010/2011	2015/2016	2017/2018	2018/2019
ЕБСургуулийн тоо	33	34	35	35	34
ЕБС-д өдрийн ангид суралцагчдын тоо	22 331	18 817	18 413	18 937	19 054
Үндсэн багшийн тоо	915	967	1 035	1 024	1 028
ЕБС-ийн суралцагч-багшийн харьцаа	24.4	19.5	17.8	18.5	18.5
СӨБ-ийн байгууллагын тоо	29	33	38	43	42
СӨБ-д хамрагдсан хүүхдийн тоо	3 481	6 211	7 437	8 549	8 440
СӨБ-д ажиллаж байгаа үндсэн багшийн тоо	139	180	248	291	289
СӨБ-д ажиллаж байгаа нэг багшид ногдох хүүхэд	25.0	34.5	30.0	29.4	29.2

Үндсэн багшийн тоо

Сумын нэр	2014 / 2015		2015 / 2016		2017 / 2018		2018 / 2019	
	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй
Дүн	983	793	1 035	844	1 024	843	1 028	853
Алтанбулаг	36	30	36	31	36	30	37	30
Ерөө	60	45	65	50	67	55	66	55
Зүүнбүрэн	22	15	25	18	23	17	24	19
Мандал	243	192	254	201	261	210	273	226
Орхон	15	12	20	16	16	13	16	13
Сант	17	15	18	16	17	15	17	14
Цагааннуур	46	38	49	42	45	37	41	35
Баянгол	43	36	46	38	43	35	43	34
Сайхан	101	85	94	81	86	72	88	76
Орхонтуул	36	30	38	31	37	29	35	30
Баруунбүрэн	27	23	29	25	28	25	28	26
Шаамар	37	29	40	33	37	30	38	29
Хүдэр	27	23	31	27	32	28	31	28
Сүхбаатар	224	179	234	190	238	198	234	191
Жавхлант	14	11	18	14	18	15	18	15
Түшиг	20	17	23	18	22	18	22	18
Хушаат	15	13	15	13	18	16	17	14

Нийт сурагчдын тоо

Сумын нэр	2014 / 2015		2015 / 2016		2017 / 2018		2018 / 2019	
	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй
Дүн	17 580	8 705	18 413	9 205	18 937	9 388	19 054	9 374
Алтанбулаг	733	353	735	367	756	378	761	364
Ерөө	1 075	523	1 126	566	1 207	602	1 195	594
Зүүнбүрэн	377	202	429	225	464	238	470	250
Мандал	4 701	2 349	4 894	2 448	5 015	2 507	5 063	2 496
Орхон	271	136	269	131	254	119	252	115
Сант	287	109	288	108	270	107	272	113
Цагааннуур	812	429	849	458	905	470	931	492
Баянгол	834	395	858	424	902	436	889	433
Сайхан	1 793	884	1 836	918	1 848	919	1 803	878
Орхонтуул	560	259	582	277	584	269	552	253
Баруунбүрэн	431	224	496	249	505	258	486	259
Шаамар	626	300	653	317	700	348	687	338
Хүдэр	453	227	504	255	531	260	533	250
Сүхбаатар	4 000	1 992	4 180	2 108	4 194	2 070	4 346	2 134
Жавхлант	163	87	203	105	226	120	240	127
Түшиг	277	148	294	153	309	155	326	160
Хушаат	187	88	217	96	267	132	248	118

Цэцэрлэг

Сумын нэр	Цэцэрлэгийн тоо	Бүлгийн тоо	Хүүхдийн тоо		Багшийн тоо	
			Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй
Дүн	42	280	8 440	4 165	289	278
Алтанбулаг	2	16	382	178	14	14
Ерөө	2	15	447	232	15	14
Зүүнбүрэн	1	7	172	102	6	6
Мандал	9	58	1 973	998	66	64
Орхон	1	4	104	49	4	4
Сант	1	7	136	71	4	4
Цагааннуур	1	10	438	202	9	9
Баянгол	2	13	439	215	13	13
Сайхан	5	30	886	439	33	30
Орхонтуул	2	9	201	92	9	9
Баруунбүрэн	1	8	215	105	6	6
Шаамар	3	16	404	198	18	16
Хүдэр	1	8	227	109	8	8
Сүхбаатар	8	63	1 931	940	68	65
Жавхлант	1	4	197	87	6	6
Түшиг	1	6	182	88	6	6
Хушаат	1	5	124	60	4	4

Дотуур байранд амьдарч буй хүүхдийн тоо

Сумын нэр	Дотуур байранд амьдарч буй хүүхдийн тоо							
	2014/2015		2015/2016		2017/2018		2018/2019	
	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй
ДҮН	1 165	597	1 220	638	1 191	606	1 197	609
Алтанбулаг	63	39	65	38	75	44	70	39
Ерөө	49	20	52	24	57	22	53	17
Зүүнбүрэн	84	49	99	55	107	61	108	66
Мандал	115	62	123	64	92	52	153	20
Орхон	72	40	78	41	66	32	64	31
Сант	40	13	30	12	25	9	34	16
Цагааннуур	82	47	87	53	100	52	106	60
Баянгол	137	65	140	64	131	60	109	49
Сайхан	61	34	60	34	54	29	48	28
Орхонтуул	68	25	75	36	70	30	58	23
Баруунбүрэн	59	28	70	38	69	38	62	37
Шаамар	80	37	79	39	77	30	77	28
Хүдэр	21	9	24	12	23	13	33	16
Сүхбаатар	142	76	143	78	126	71	112	63
Жавхлант	25	12	30	12	42	24	39	22
Түшиг	28	20	23	16	29	13	40	21
Хушаат	39	21	42	22	48	26	31	13

ЕБС-н нийт ажиллагсад

Сумын нэр	Нийт ажиллагсад							
	2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй
ДҮН	1709	1332	1682	1319	1688	1331	1718	1360
Алтанбулаг	59	49	58	47	59	48	59	47
Ерөө	108	83	109	85	110	90	105	88
Зүүнбүрэн	47	35	47	35	46	37	47	39
Мандал	387	293	373	284	406	312	433	338
Орхон	42	29	38	25	37	25	36	25
Сант	34	25	35	25	33	24	32	23
Цагааннуур	75	60	74	61	73	57	70	56
Баянгол	75	62	72	59	70	57	70	57
Сайхан	136	114	134	115	128	105	132	109
Орхонтуул	64	51	64	52	62	48	63	51
Баруунбүрэн	51	43	49	42	49	41	49	42
Шаамар	73	59	72	58	71	58	72	57
Хүдэр	52	43	52	43	51	41	50	41
Сүхбаатар	385	293	396	301	385	299	388	295
Жавхлант	43	34	37	31	36	31	38	33
Түшиг	43	33	40	31	41	33	40	32
Хушаат	35	26	32	25	31	25	34	27

СӨБ-ын үндсэн багш
хүйсээр:

278

11

ЕБС-ийн үндсэн багш
хүйсээр:

175

853

СӨБ-д суралцагчид
хүйсээр:

4 275

4 165

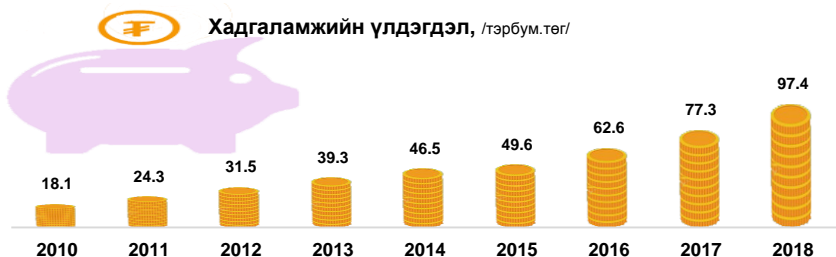
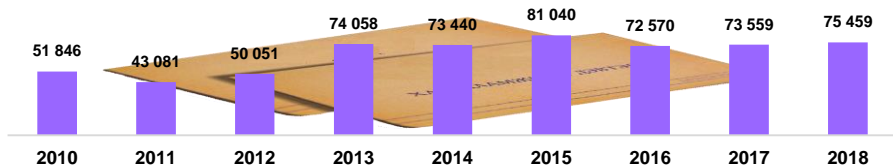
ЕБС-д суралцагчид
хүйсээр:

9 680

9
374

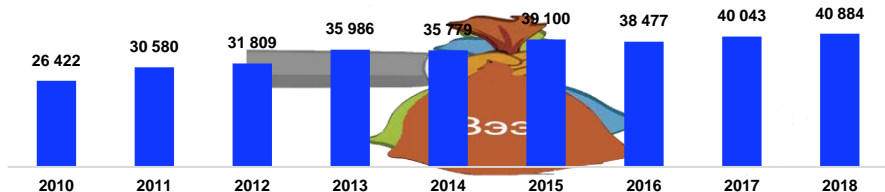
БАНК, САНХҮҮ

Хадгаламж эзэмшигчийн тоо

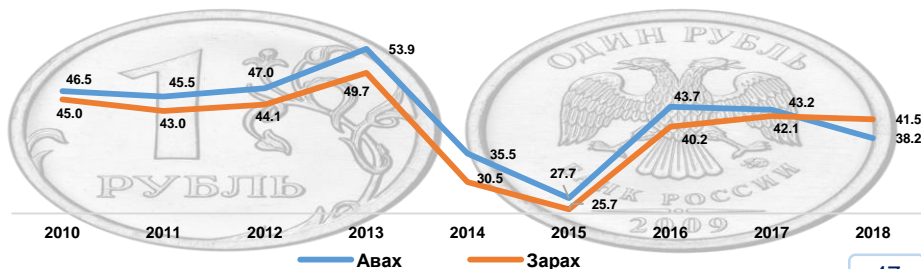

БАНК, САНХҮҮ

Зээлдэгчийн тоо

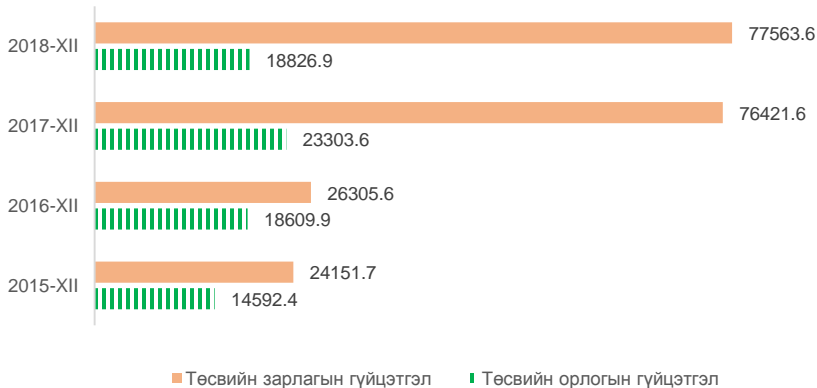
Рублийн ханш /төгрөг/

Төсөв

Орон нутгийн төсвийн орлого, зарлагын гүйцэтгэл /сая.төг/

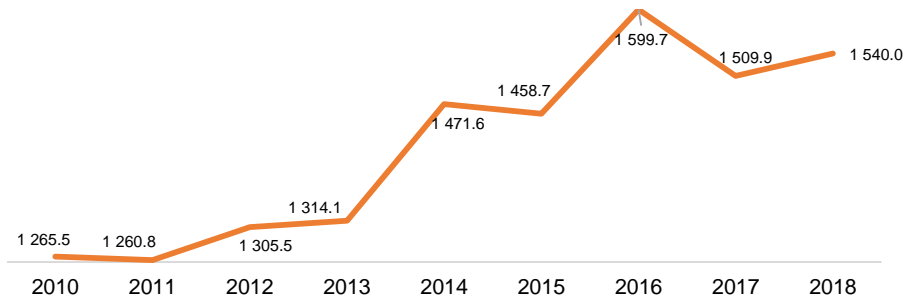

Малтай, малчин өрх, малчдын тоо, насны бүтэц, ахуйн зарим үзүүлэлт

Төрөл	2014	2015	2016	2017	2018
Малтай өрх	9 406	9 565	9 543	9 543	9 494
Малчин өрх	4 193	4 427	4 679	4 679	4 850
Малчдын тоо	8 051	8 522	8 280	8 280	8 088
16-34 насны	2 541	2 563	2 478	2 478	2 358
35-59 насны	4 771	5 075	4 705	4 705	4 982
60-ба түүнээш дээш насны	739	884	1 097	1 097	748
- эмэгтэй малчдын тоо	3 679	3 888	3 470	3 470	3 265
Нийт малчдын насны бүрэлдэхүүн хувь	100	100	100	100	100
16-34 насны	31.6	30.1	29.9	29.9	29.2
35-59 насны	59.2	59.5	56.8	56.8	61.6
60-ба түүнээш дээш насны	9.2	10.4	13.3	13.3	9.2
Нийт малчдад эмэгтэй малчдын эзлэх хувь	45.7	45.6	41.9	41.9	10.3
Нэг малчин өрхөд ногдох малын тоо /толгой/	285	300	268	268	266

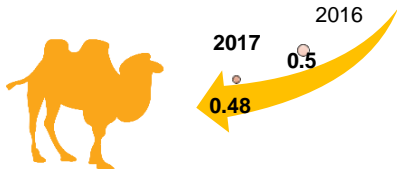
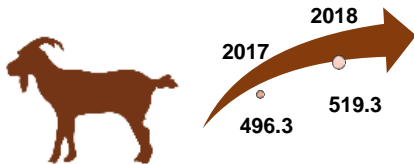
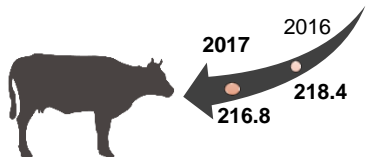
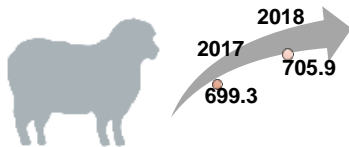
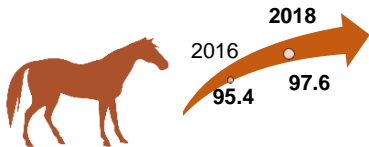
Нийт малын тоо /мян.тол/

2018 онд Сэлэнгэ аймаг нийт 1 540 036 толгой мал тоолуулсан нь урд оноос 30.1 мянган толгой буюу 1.9 хувиар өссөн байна. Аймгийн хэмжээнд 1 хүнд 14.1 толгой мал ногдож байна.

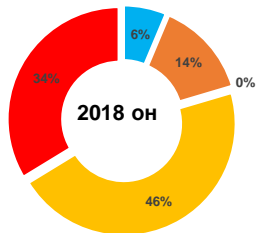
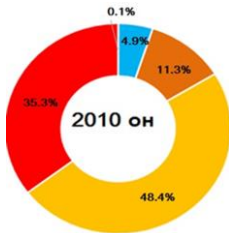
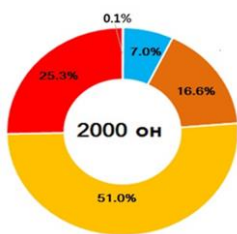

Малын тоо, мян.тол, төрлөөр /өсөлт, бууралт/

Мал сүргийн бүтэц

	2017			2018		
	Нийт	Сэлэнгэ аймаг /мян.тол/	Эзлэх хувь	Нийт	Сэлэнгэ аймаг /мян.тол/	Эзлэх хувь
Нийт	66 218.9	1 509.9	2.2	66 459.2	1 540.0	2.3
Адуу	3 939.8	95.4	2.4	3 940.0	97.6	2.4
Үхэр	4 388.4	218.4	5.0	4 380.8	216.8	4.9
Тэмээ	434.1	0.5	0.1	459.7	0.48	0.1
Хонь	30 109.9	699.3	2.3	30 554.4	705.9	2.3
Ямаа	27 346.7	496.3	1.8	27 124.3	519.3	1.9

Малын тоо сумаар 2018 он /мян.тол/

Төл бойжилт /толгой/

529 990

2017 он

2018 он

595 728

66 338

68 029

19 035

21 143

96

88

26 7529

29 8320

17 6992

20 8148

Тэжээвэр амьтдын тоо, 2018он /толгой/

3 868

Зөгийн бүл 5 260

10 007

333

364

30

Тариалсан талбай /га/

157 798.1

150 071.1

2 572.3

2 409.7

2 542.8

2 721.3

Сэлэнгэ аймгийн 2018 онд тариалсан талбай, Улс, бүсийн дүнд эзлэх хувь

Улсын нийт үр тарианы
40.9 %

Төвийн бүсийн үр тарианы
62.5%

Улсын нийт төмсний
18.6 %

Төвийн бүсийн төмсний
27.2%

Улсын нийт хүнсний ногооны
30.3 %

Төвийн бүсийн хүнсний ногооны
50.0%

Үр тариа тариалсан талбай, га /1990 - 2018 он/ сумаар

Сум	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Алтанбулаг	6 841	3 703	2 028	2 181	5 233	5 260	5 817.0
Ерөө	13 448	11 298	5 246	6 690	10 671	12 067	14 169.4
Зүүнбүрэн	11 809	6 743	2 401	2 155	6 288	8 016	11 151.0
Мандал	7 739	7 767	3 925	3 115	5 621	7 337	6 952.8
Орхон	15 257	12 313	8 034	4 295	10 029	9 375	8 386.0
Сант	4 139	3 195	1 500	112	3 199	49 95.2	3 958.0
Цагааннуур	25 824	26 605	26 389	25 328	23 183	2 8669	28 113.0
Баянгол	5 442	6 611	2 863	2 732	5 529	6804	6 321.0
Сайхан	14 381	8145	10 056	7 116	11917	1 0595	9 699.4
Орхонтуул	15 123	12 283	6 500	6 696	11 330	1 3520	10 854.0
Баруунбүрэн	13 719	7 646	2 845	4 601	10 346	1 1506	9 316.0
Шаамар	1 934	1 005	1 500	930	504	1 405.4	2 256.5
Хүдэр	5 204	3000	1 806	2 822	5 110	5 298	6643.0
Сүхбаатар	-	-	-	-	-	-	-
Жавхлант	10 826	4 307	3 153	3 993	6 113	7 109	8 287.0
Түшиг	7 098	3 400	7 522	4 111	51 75.1	8 828	8 612.0
Хушаат	13 641	9 220	6 418	4 038	9303	12 783	9 535.0
Дүн	172 425	127 241	92 186	80 915	129 551.1	153 567.6	150 071.1

Төмс тариалсан талбай, га /1990 - 2018 он/ сумаар

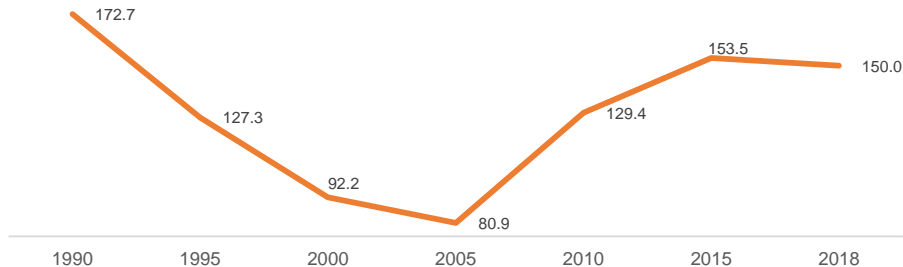
Сум	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Алтанбулаг	507	101	90	72.1	173	90.5	56.0
Ерөө	10	2	22	76.4	120	71	68.2
Зүүнбүрэн	20	3	8.6	50	157	59.3	36.2
Мандал	1 357.9	4 09.3	379.5	464	653	641.8	532.3
Орхон	17	14.5	54	132	186	340	300.0
Сант	198	15	12	106.5	190	186	260.0
Цагааннуур	15	4	14	27.5	140	339	261.3
Баянгол	676	123.2	52.4	54.7	161	147	54.0
Сайхан	10	10	13	41.9	179	420	210.1
Орхонтуул	14	20.8	22	46	90	20.3	7.8
Баруунбүрэн	10	51.5	44	57.1	160	95	90.0
Шаамар	280	85.5	25	72.8	135	64	81.5
Хүдэр	8	15	16	37	121	100	70.0
Сүхбаатар	67	83.6	123	52	92	77	71.8
Жавхлант	258	43.1	5.5	45.2	107	30.4	53.0
Түшиг	50	6.5	6	17	50	28	24.0
Хушаат	10	12	13.1	46.6	190	186	233.5
Дүн	3 507.9	1 000	900.1	1 398.8	2 904	2 895.3	2 409.7

Хүнсний ногоо тариалсан талбай, га /1990 - 2018 он/ сумаар

Сум	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Алтанбулаг	50	75	97.6	47.2	53	40.5	37.0
Ерөө	7	1	16	62.3	98	168.4	70.6
Зүүнбүрэн	5.6	4	25.5	50	107	173	303.7
Мандал	186.5	241	133.3	250	319	455.6	461.1
Орхон	7.2	3.5	27	35.6	64	120	166.0
Сант	80	14	27	27.5	84	171.5	140.1
Цагааннуур	5.9	6	8.5	61.9	87	139.8	341.1
Баянгол	31	66.6	50	69.54	124	117.0	97.9
Сайхан	8	5	23.9	41	97	275	287.9
Орхонтуул	4	12.1	19	36	45	41.5	48.9
Баруунбүрэн	7	14.2	16	30.3	85	45	78.9
Шаамар	25	30	50	130.1	261	187.35	229.0
Хүдэр	8.2	9.2	4.5	20	40	51	38.0
Сүхбаатар	33.6	0	42.5	39.9	39	54.9	60.4
Жавхлант	4	6.7	12	107.3	181	99.8	116.0
Түшиг	3.1	3	5	8	17	25	26.2
Хушаат	2.9	41.3	13	46.2	90	117	218.5
Дүн	469	532.6	570.8	1 062.84	1 791	2 282.32	2 721.3

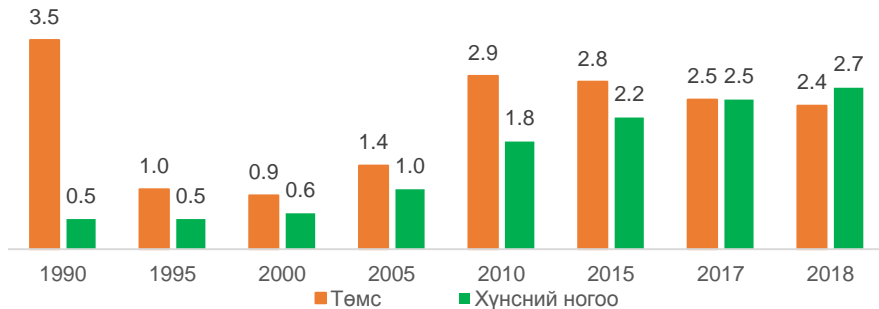

Үр тариа тариалсан талбай, мян.га /1990 – 2018 он/

Төмс, хүнсний ногоо тариалсан талбай, мян.га /1990 – 2018/ он

2018 онд бэлтгэсэн уринш /га/

Сумын нэр	Бэлтгэсэн уринш, га	үүнээс	
		Хими	Механик
ДҮН	128 635	60 504	68 131
Алтанбулаг	2 117	2 117	
Ерөө	10 101	10 101	
Мандал	7 940	368	7 572
Зүүнбүрэн	9 501	9 501	
Орхон	12 970	5765	7 205
Сант	1 440	790	650
Түшиг	2 014	1 043	971
Баянгол	8 751		8 751
Сайхан	13 331	5 810	7 521
Жавхлант	8 309	4 154	4 155
Орхонтуул	10 080		10 080
Баруунбүрэн	12 188	5 953	6 235
Цагааннуур	14716	7 318	7 398
Хушаат	9 804	4 934	4 870
Шаамар	764	346	418
Хүдэр	4 610	2 305	2 305

Хураасан ургац /тонн/

2017 ОН

2018 ОН

151 944.4

190 875.5

28 557.8

34 096.1

30 803.0

34 651.4

Сэлэнгэ аймгийн 2018 онд хураасан ургац, Улс, бүсийн дүнд эзлэх хувь

Улсын нийт үр тарианы
42.0 %

Төвийн бүсийн үр тарианы
64.6%

Улсын нийт төмсний
20.1 %

Төвийн бүсийн төмсний
27.3%

Улсын нийт хүнсний ногооны
34.3 %

Төвийн бүсийн хүнсний ногооны
54.2%

Хураан авсан үр тариа, тонн /1990 - 2018 он/ сумаар

Сум	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Алтанбулаг	6 669	1 390	3 053.2	1 009	6 500	3 497.2	5 632.4
Ерөө	16 202	10 216	7 075	2 401.2	14 459	8 691.9	17 314.3
Зүүнбүрэн	12 471	4 116	25 73.9	705	9 214	2429	17 785.0
Мандал	10 259.3	6 228	3 981	2 024	8 333	4 521.49	8 333.6
Орхон	21 333	9 672	4 041	614.1	13 590	4 820	7 970.0
Сант	40 24.3	34 13.2	1 087	64	4 159	1 562	2 067.8
Цагааннуур	2 8947	22 228	20 544	1 3775	34 558	15 626	49 072.0
Баянгол	7 076	6 623	1 725	615.1	7 344	3 359	8 433.6
Сайхан	15 843	7 791	8 479	2 811.6	18 898	4 645	10 954.0
Орхонтуул	21 301	14 535	4 286.1	1 275	16 308	7 336.8	8 649.6
Баруунбүрэн	13 535	6 327	1 265.9	608	9 202	6 052	8 805.0
Шаамар	2 238	376	1336	360	454	719.25	1 470.4
Хүдэр	48 62.9	2 682	2 419.8	578	5 962	3 095	7 712.0
Сүхбаатар			-	-	-	-	-
Жавхлант	10 227	3 230	2 638	686.7	6 295	3 438	8 306.0
Түшиг	93 04.4	2 138	7 422.6	1 509.5	8 868	9 411.4	10 186.9
Хушаат	7 706	7 081	5 080	1842	13 514	6 997	18 183.0
Дүн	191 998.9	108 046.2	77 007.5	30 878.2	177 658	86 201.04	190 875.6

Хураан авсан төмс, тонн /1990 - 2018 он/ сумаар

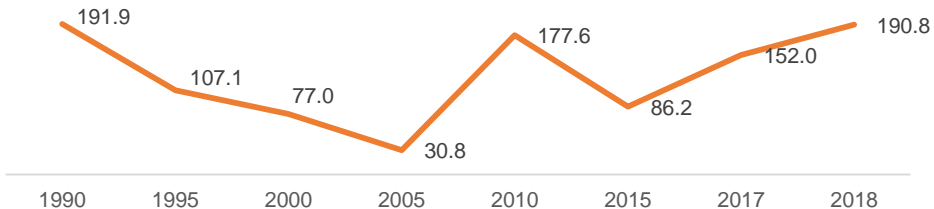
Сум	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Алтанбулаг	80	590	904.1	1 000	1 730	766	617.7
Ерөө	19	22.4	226	1 001	1 440	710.8	750.6
Зүүнбүрэн	2.5	15	76.5	560	2 652	630.1	361.6
Мандал	762	3 915.4	3 896	6 398	10 026	7041	6 086.0
Орхон	59	160	348	527	2 735	5100	5 400.0
Сант	35	44.8	148	1 384	3 040	2950	3 735.0
Цагааннуур	20.1	30	110.3	304.8	2 017	6 206.6	4 858.2
Баянгол	13.3	968.2	310	750	2 102	1696	388.4
Сайхан	9	20	120.5	444.1	2 879	5 460	2 635.5
Орхонтуул	2.6	271.4	300	414	950	150	121.9
Баруунбүрэн	8.2	341.2	462.5	628.1	2 300	950	855.0
Шаамар	81.2	748.4	250	840	2 350	784	1 020.0
Хүдэр	10	163.8	160	450	2 420	1 020	700.0
Сүхбаатар	355.3	965.2	1415	720.8	1 336	1 350	1 511.3
Жавхлант	36	149.4	39	484.2	1 800	397.6	584.1
Түшиг	4	54	72.2	135	693	224	300.8
Хушаат	18	84	91.7	595	2 280	2 555	4 170.0
Дүн	1 515.2	8 543.2	8 929.8	16 636	42 750	37 991.1	34 096.1

Хураан авсан хүнсний ногоо, тонн /1990 - 2018 он/ сумаар

Сум	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Алтанбулаг	889	880	2 359.7	1409	795	417.8	429.1
Ерөө	60.4	10	333.4	580	1 536	763.3	990.8
Зүүнбүрэн	59.8	107.9	349.8	575	1 978	1 626.8	3 321.6
Мандал	3 725.9	2 724.3	2 465.4	4 134.2	6 772	7 884.7	7 468.1
Орхон	86.7	35.5	342.1	423	1 319	1 383.2	2 529.7
Сант	1280	240.2	304.9	456.6	1 445	2297	1 641.4
Цагааннуур	61.9	50	76	621	872	810.6	2 644.5
Баянгол	540.4	1 213.1	668.4	1530	2 083	1 394.4	1 125.0
Сайхан	219.8	176.9	272	451	1 608	3 599.5	4 030.3
Орхонтуул	8.9	82.9	300	410	458	410.3	230.7
Баруунбүрэн	77.7	103	109	333.3	1 190	441.5	729.9
Шаамар	307.6	276.8	540	1 756.4	4 110	2 559.6	3 251.3
Хүдэр	14.6	0	85	220	492	348	396.0
Сүхбаатар	134.6	489.3	470	356.6	337	691.6	1 242.9
Жавхлант	56	45.7	70.8	1 511.9	3 938	602.2	1 262.4
Түшиг	19.6	43.6	84.4	178	230	234.3	239.9
Хушаат	11.5	97.5	93.6	629	1 091	1169	3 118.0
Дүн	7 554.4	6 576.7	8 924.5	1 5575	30 254	26 633.71	34 651.4

Хураан авсан үр тариа, мян.тонн /1990 - 2018 он/

Хураан авсан төмс, хүнсний ногоо, мян.тонн /2008 – 2018/

Бэлтгэсэн тэжээл /Тонн/

2017 ОН

2018 ОН

Хадлан

131 464.9

159 855.6

Гар тэжээл

788.7

1 479.3

Хужир шүү

1 362.3

4 603.5

2017 оны Сэлэнгэ аймгийн ДНБ урьдчилсан гүйцэтгэлээр 602.2 тэрбум төгрөг болсон нь 2016 онтой харьцуулахад 8.4 хувиар өссөн байна. Салбараар авч үзвэл:

- ❖ Аж үйлдвэрийн салбарт: 51.4%
- ❖ Хөдөө аж ахйн салбарт: 20.7%
- ❖ Бусад салбарт: 27.9%

2017 онд Монгол Улсын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 2.2%, төвийн бүсийн 22.2% -г үйлдвэрлэж улсдаа 4-рт орсон байна.

2016 он

555.4 тэрбум.төг
1 хүнд – 5.2 сая.төг

2017 он

602.2 тэрбум.төг
1 хүнд – 5.5 сая.төг

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт, сая.төг

2017 он

2018 он

Уул уурхайн салбарт	166 706.1		221 998.0	↑ 33.2%
Хүнсний бүтээгдэхүүний салбарт	78 943.0		99 541.4	↑ 26.1%
Барилгын материалын бүтээгдэхүүний салбарт	51 981.2		42 550.9	↓ 18.1%
Бусад салбарт	8 173.1		12 943.5	↑ 58.3%

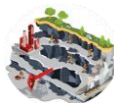
Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүн борлуулалт, сая.төг

2017 он

2018 он

Уул уурхайн
салбарт

239 832.5

222 539.0

↓ 7.2%

Хүнсний
бүтээгдэхүүний
салбарт

93 754.0

105 194.1

↑ 12.2%

Барилгын
материалын
бүтээгдэхүүний
салбарт

51 672.5

54 765.9

↑ 6.0 %

Бусад
салбарт

8 827.1

8 215.5

↓ 6.9%

Аж үйлдвэрийн гол нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт

2017 он

6 419.0 м³

**Зүсмэл
материал**

2018 он

8 448.1 м³ буюу Улсын
дүнгийн 52.3 хувь

Цемент

368.3 МЯН.ТН

303.0 мян.тн буюу Улсын
дүнгийн 32.4 хувь

Төмрийн хүдэр

3309.6 МЯН.ТН

2 997.0 мян.тн буюу
Улсын дүнгийн 48.1 хувь

Аж үйлдвэрийн гол нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт

2017 он

49.3 мян.тн буюу
Улсын дүнгийн 87.7 хувь

ШОХОЙ

2093.4 мян.л буюу
Улсын дүнгийн 23.6 хувь

СПИРТ

19.4 л

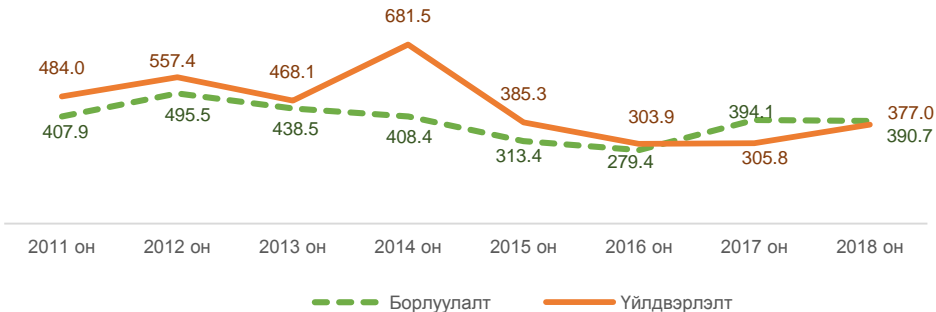
1 хүнд ногдох
спирт

2018 он

46.9 мян.тн буюу
Улсын дүнгийн 79.9 хувь

3 540.3 мян.л буюу
Улсын дүнгийн 33.5 хувь

32.4 л

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт, борлуулалт /тэрбум.төг/

2018 онд аж үйлдвэрийн салбарт 377.0 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 390.7 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийгдсэн нь урьд оны мөн үеэс үйлдвэрлэлт 23.3 хувиар буюу 71.2 тэрбум төгрөгөөр өссөн бол борлуулалт 0.9 хувиар буюу 3.4 тэрбум төгрөгөөр буурсан байна.

Гаалийн статистик /мян.ам доллар/

Нийт бараа эргэлтийн өсөлт **25.7%**

Экспорт

Импорт

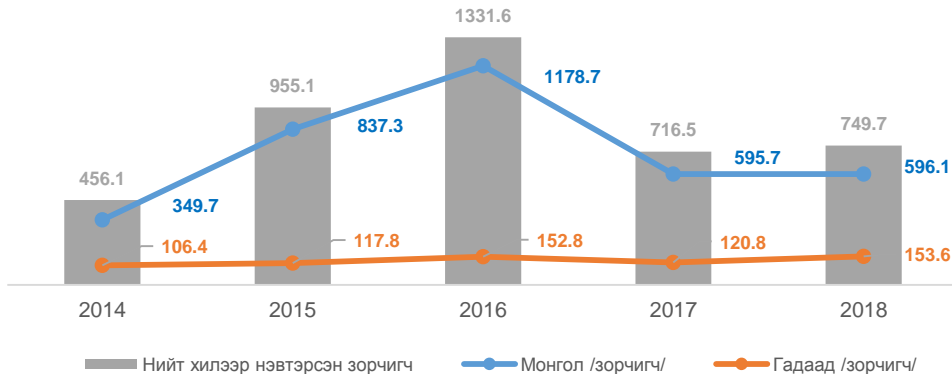

Нийт эргэлт

Гаалийн статистик

Хилээр нэвтэрсэн зорчигчдын тоо, сүүлийн 5 жилийн байдлаар,
мян.хүнээр

Гаалийн статистик

2018 онд Хилийн боомтоор нэвтэрсэн тээврийн хэрэгсэл:

Суудлын вагон - 4 651

Ачааны воган - 194 238

Зүтгүүрийн воган - 4 588

Суудлын автомашин - 153 173

Ачааны автомашин - 194 238

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчдын сарын дундаж цалин. Сэлэнгэ аймаг /2018 он/

789.0 МЯН.ТӨГ

857.5 МЯН.ТӨГ

719.4 МЯН.ТӨГ

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо

Сумдын нэрс	ХК	ХХК	ББН	ЗБН	Хоршоо	ОНӨҮГ	Салбар	Нийт татвар төлөгчийн тоо
дүн	15	2 004	251	327	172	16	353	3 138
Алтанбулаг		85	15	5	6		6	117
Ерөө		123	11	180	14	2	42	372
Зүүнбүрэн		41	9	2	7	1	9	69
Мандал	2	435	37	56	26	2	48	606
Орхон	1	29	23	2	8		14	77
Сант	1	21	11	2	9		9	53
Цагааннуур		66	7		10		5	88
Баянгол	1	89	26	23	16	1	21	177
Сайхан		199	8	4	10		45	266
Орхонтуул	3	24	15	7	12	1	22	84
Баруунбүрэн		34	8		4		13	59
Шаамар	1	46	19	2	15		13	96
Хүдэр		87	13	16	4	2	22	144
Сүхбаатар	5	590	42	25	16	7	68	753
Жавхланта	1	52	1	2	5		9	70
Түшиг		39	1		4		4	48
Хушаат		44	5	1	6		3	59

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үзүүлэлт 2013 - 2018 он

Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Хөдөлмөрийн насны хүн ам	67 106	66 425	73 700	73 180	77 232	75 889
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	42 796	35 925	37 416	40 160	46 544	48 597
Ажиллагчид	38 955	32 246	35 599	36 907	43 485	45 881
Ажилгүй иргэд	3 841	3 679	1 817	3 253	3 059	2 716
Эмэгтэй	2 070	1 379	516	1 001	1 601	1 136
Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд	687	842	798	1 016	824	745
Эмэгтэй	466	447	395	493	433	446
Ажиллах хүчний оролцооны түвшин	63.8	54.1	50.8	54.9	60.3	64.0
Ажил эрхлэлтийн түвшин	58.0	48.5	48.3	50.4	56.3	60.5
Ажилгүйдлийн түвшин	9.0	10.2	4.9	8.1	6.6	5.6

Шинээр нэмэгдсэн ажлын байр, сумдаар

Сумын нэр	2017	2018		хувь	<u>2018 – XII</u> 2017 - XII
		төлөвлөгөө	гүйцэтгэл		
ДҮН	1 011	1 200	1 203	100.3	119
Алтанбулаг	34	50	50	100.0	147
Ерөө	74	70	90	128.6	122
Зүүнбүрэн	24	40	40	100.0	167
Мандал	247	240	271	112.9	110
Орхон	38	40	36	90.0	95
Сант	31	40	40	100.0	129
Цагааннуур	37	50	51	102.0	138
Баянгол	65	60	60	100.0	92
Сайхан	59	110	110	100.0	186
Орхонтуул	47	60	57	95.0	121
Баруунбүрэн	35	40	47	117.5	134
Шаамар	17	60	50	83.3	294
Хүдэр	30	40	40	100.0	133
Сүхбаатар	182	200	159	79.5	87
Жавхлант	32	40	40	100.0	125
Түшиг	26	30	32	106.7	123
Хушаат	33	30	30	100.0	91

Шинээр нэмэгдсэн ажлын байр, салбараар, сумдаар

Бүгд	ХАА, ан агнуур, ОАА, загас агнуур	Уул уурхай, олборлох үйлдвэр	Боловсруулах үйлдвэр	Цахилгаан, дулаан, усан хангамж	Барилга	Худалдаа, гэр ахуйн засвар, үйлчилгээ	Зочид буудал, зоогийн газар	Тээвэр, холбоо	Санхүүгийн үйл ажиллагаа	Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	Захираганы болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа	Боловсрол	Эрүүл мэнд, нийгмийн халамж	Урлаг, үзвэр, үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	
ДҮН	1 203	372	54	190	11	83	146	80	101	3	1	21	26	62	23	30
Алтанбулаг	50	13		16			11	3					2		5	
Ерөө	90	21	43	15			6						4	1		
Зүүнбүрэн	40	29		8										1		2
Мандал	271	53		34		71	25	23	37				1	6	11	10
Орхон	36	27		7			1	1								
Сант	40	20		6		3	8		2							1
Цагааннуур	51	10		18	7		10							1	4	1
Баянгол	60	10		11			13	21	1		2				1	1
Сайхан	110	21		18		3	8		57	2				1		
Орхонтуул	57	28		4			13	2	1				2	5	2	
Баруунбүрэн	47	27		9			6	5								
Шаамар	50	13		7			7	6					1	16		
Хүдэр	40	12	6	2	1	4	10						3			2
Сүхбаатар	159	19		29	1	2	22	13	2		1	19	11	27		13
Жавхлант	40	29		2			4	5								
Түшиг	32	16	5	3	2		2	1	1	1			1			
Хушаат	30	24		1									1	4		

Нийгмийн даатгал, халамж

Нийгмийн
даатгалын сан

29 982.9

35 633.3

ОРЛОГО, сая төгрөг

7 715.9

7 566.6

АВЛАГА, сая төгрөг

Нийгмийн
халамжийн сан

37 149

46 315

Хамрагдсан хүн

9 861.0

13 879.4

Олгосон тэтгэмж,
сая төгрөг

Нөхцөлт мөнгөн
тэтгэмж

1 652

1 875

Хамрагдсан хүн

981.0

1 204.2

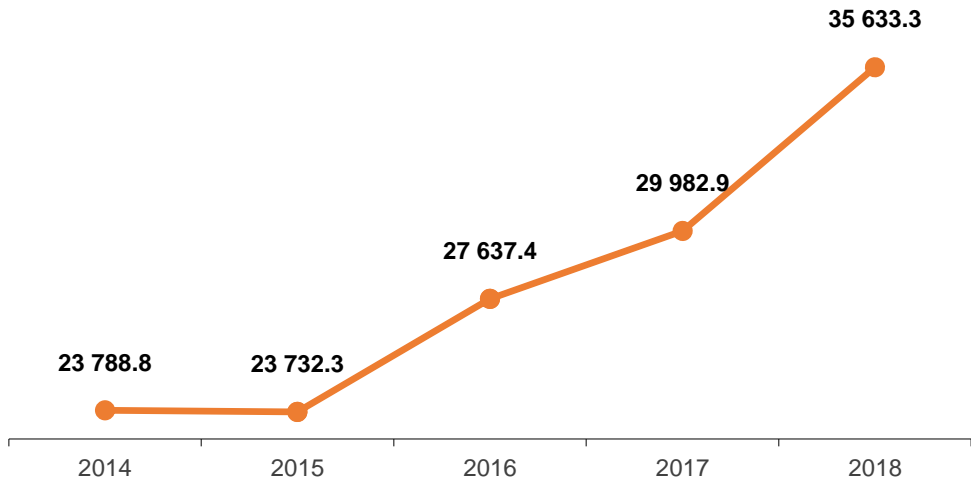
Олгосон тэтгэмж
сая төгрөг

Нийгмийн даатгалын орлого, авлага, сая.төг

Сумдын нэр	НДШ-ийн орлого			НДШ-ийн авлага		
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	А/а нэгж	Төсөв	Бүгд
ДҮН	34 471.5	35 633.3	103.4	7 543.0	23.6	7 566.6
Алтанбулаг	485.0	583.1	120.2	8.1		8.1
Ерөө	2 821.0	3 677.6	130.4	94.8	4.0	98.8
Зүүнбүрэн	345.0	369.8	107.2	11.0		11.0
Мандал	8 835.0	9 488.4	107.4	282.4		282.4
Орхон	230.0	233.1	101.3	2.8		2.8
Сант	280.0	272.1	97.2	11.5		11.5
Цагааннуур	935.0	1 212.6	129.7	169.6		169.6
Баянгол	728.0	705.9	97.0	133.2		133.2
Сайхан	5 105.8	5 524.9	108.2	5 388.5	16.8	5 405.3
Орхонтуул	425.0	466.8	109.8	1.0	0.2	1.2
Баруунбүрэн	410.0	450.0	109.7	33.5		33.5
Шаамар	540.0	617.4	114.3	0.3		0.3
Хүдэр	345.0	420.8	122.0	23.6		23.6
Сүхбаатар	9 465.9	10 567.1	111.6	1 314.8	2.6	1 317.4
Жавхлант	295.0	336.8	114.2	43.5		43.5
Түшиг	310.0	300.6	97.0	19.7		19.7
Хушаат	325.0	406.4	125.0	4.7		4.7
ТИХ	2 590.8					0.0

Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого, сая.төг

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо, сумдаар

Сумын нэр	Гэмт хэргийн тоо				2018 - XII
	2015 - XII	2016 - XII	2017 - XII	2018 - XII	2017 - XII
ДҮН	793	669	729	779	106.9
Алтанбулаг	45	47	46	45	97.8
Ерөө	36	49	60	68	113.3
Зүүнбүрэн	19	14	14	15	107.1
Мандал	217	182	219	204	93.2
Орхон	24	24	23	16	69.6
Сант	13	20	11	11	100.0
Цагааннуур	40	19	12	23	191.7
Баянгол	56	45	52	42	80.8
Сайхан	68	56	62	52	83.9
Орхонтуул	26	17	15	14	93.3
Баруунбүрэн	30	14	16	23	3.0*
Шаамар	16	24	18	23	127.8
Хүдэр	22	11	32	32	100.0
Сүхбаатар	140	114	122	176	144.3
Жавхлант	19	14	9	10	111.1
Түшиг	9	16	11	14	127.3
Хушаат	13	3	7	11	157.1

ХҮН АМ, 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар

2018 оны жилийн эцсийн байдлаар суурин хүн амын тоо **109 255**-д хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс **0.4%**-иар өссөн үзүүлэлттэй байна.

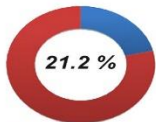
Хүн амын тоог хүйсээр харахад урьд оноос эрэгтэйчүүдийн тоо **0.5** хувиар, эмэгтэйчүүдийн тоо **0.4** хувиар өсжээ.

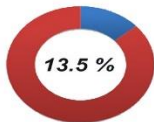
---- 50.7 % / 55 353 /

---- 49.3 % / 53 902 /

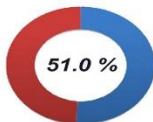
ХҮН АМЫН ТОО, БАЙРШИЛААР

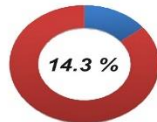
Аймгийн төвд

Тосгонд

Сумын төвд

Хөдөөд

ӨРХИЙН ТОО, 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар

2018 оны жилийн эцсийн байдлаар өрхийн тоо
30 123 - д хүрч нэг өрхөд 3.6 ам бүл ногдож байна.

Өрхийн тоо, сууцны төрлөөр

Гэрт
24.5%

Сууцны тусдаа
байшинд
56.3%

Бие даасан
тохилог сууц
1.3%

Орон
сууцанд
13.4%

Нийтийн
байранд
2.1%

Үлдсэн 2.4% нь бусад сууцанд /зориулалтын бус байр/
амьдарч байна.

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ

2017-XII

2018-XII

152.0

190.8

ХУРААН АВСАН ҮР ГАРИА (мян.тонн)

28.5

34.0

ХУРААН АВСАН ТӨМС (мян.тонн)

30.8

34.6

ХУРААН АВСАН ХҮНСНИЙ ПОГОО (мян.тонн)

1 509 925

1 540 036

НИЙТ МАЛЫН ТОО (тавагуй)

4 679

4 850

МАЛЧИН ӨРХИЙН ТОО

8 278

8 088

МАЛЧДЫН ТОО

АЖ ҮЙЛДВЭР

2017-XII

2018-XII

305 803.4

377 024.8

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРТЭЛТ (сая.төг)

394 086.1

390 714.5

БҮТЭЭГДЭХҮҮН БОРЛУУЛАЛТ (сая.төг)

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН БОРЛУУЛАЛТ,
сүүлийн 5 жилийн 12 сард

Хамгийн бага

408 438.7

2016-XII

279 394.4

Хамгийн их

2014-XII

ГАДААД ХУДАЛДААСхэлэнгэ аймаг дахь Гаалийн газраар
дамжсан гадаад худалдаа /мян.ам.дол/

2 868.9

6 069.4

231 753.1

288 899.9

234 622.0

294 969.3

■ Нийт эргэлт ■ Экспорт ■ Импорт

Схэлэнгэ аймаг дахь хилийн боомтоор
нэвтэрсэн зорчигчийн тооНийт
716 490Нийт
749 733595 703
Монгол596 147
Монгол120 787
Гадаад153 586
Гадаад

МОНГОЛЫН СТАТИСТИК АГЫН ГАР

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН
НИЙГЭМ, ЭДИЙН
ЗАСГИЙН БАЙДАЛ
2018-XII**

WWW.1212.MN СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛИЙН НӨГДСӨН САН

Статистик

Мэдээ, мэдээлэл

Номын сан

Мэдлэгээ шалгах тоглоом

Валютын ханш

1212

аппликейшнаас

СТАТИСТИКИЙН мэдээллээ аваарай

<http://selenge.nso.mn>СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН СТАТИСТИК
ГЭСЭГЭЭЛ

ХҮН АМЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2017-ХИИ

2018-ХИИ

1 712

АМАРЖСАН ЭХИЙН ТОО

1 705

1 720

ТОРСОН ХҮҮХДИЙН ТОО

1 706

447 хүн

НАС БАРАЛТ

480 хүн

1 383

ШИЛЖИН ЯВАГСАД

2 544

1 563

ШИЛЖИН ИРЭГСЭД

2 619

НИЙГМИЙН ДААТГАЛ, ХАЛАМЖ

нийгмийн даатгалын орлого, авлага

29 982.9

ОРЛОГО сая.төг

35 633.3

7 715.9

АВЛАГА сая.төг

7 566.6

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖИЙН
ОЛГОЛТ

37 149

46 315

ХАМРАГДСАН ХҮНИЙ ТОО

9 861.0

13 879.4

ОЛГОСОН ДҮН сая.төг

БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙЧҮҮД

2017-ХИИ

2018-ХИИ

824

745

Бүртгэлтэй ажилгүйдүүд хүйсээр

- 299

- 446

Шинээр нэмэгдсэн ажлын байр

1 011

1 203

БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ

729

779

2018 оны эхний 11 сард соэгуугаар үйлдээдсэн
168 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байна.БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРГИЙН ТОО,
сүүлийн 5 жилийн 12-р сард

Хамгийн бага

2016-ХИИ

669

793

Хамгийн их

2015-ХИИ

ТӨСӨВ, САНХҮҮ, БАНК

2017-ХИИ

2018-ХИИ

Аймгийн төсвийн гүйцэтгэл

13 894.4

ОРЛОГО сая.төг

18 266.9

76 421.6

ЗАРЛАГА сая.төг

77 563.6

19.7

АВЛАГА сая.төг

25.8

5.2

ӨГЛӨГ сая.төг

447.9

БАНК, хадгаламж, зээл

77 314.9

ХАДГАЛАМЖ
сая.төг

97 454.7

232 111.5

ЗЭЭЛИЙН ӨРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ,
сая.төг

323 122.7

ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛИЙН ӨРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ, сая.төг,

2.6%

нийт зээлд эзлэх хувь

6 198.5

1.7%

5 743.6

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН КАЗАХ УГСААТАН

Сэлэнгэ аймгийн нийт
хүн амын **1.03 %** буюу
1127 нь казах угсаатан байна.

Нийт казах угсаатны
48.4% буюу **545** нь
эмэгтэйчүүд байна.

Нийт казах угсаатны
51.6% буюу **582** нь
эрэгтэйчүүд байна.

Нийт казах угсаатны
26.0% буюу **293** нь
0-14 насныхан буюу
залуучууд байна.

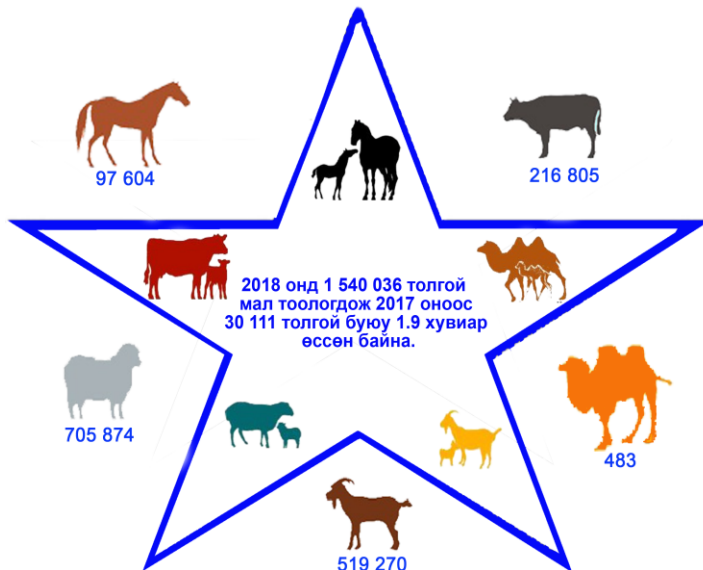
Нийт казах угсаатны
66.3% буюу **747** нь
15-59 насныхан буюу
хөдөлмөрийн насны
хүн ам байна.

Нийт казах угсаатны
7.7% буюу **87** нь
60 ба түүнээс дээш
насныхан буюу
тэтгэврийн насны
хүн ам байна.

МАЛЫН ТОО 5 ТӨРЛӨӨР /толгой/

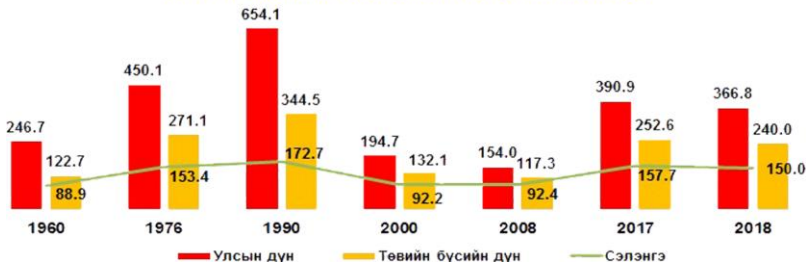

ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, 2018 он /МЯН.ГА/

ҮР ТАРИА
150.0ТӨМС
2.4ХҮНСНИЙ НОГОО
2.7

ҮР ТАРИА ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ /мян.га/

ХУРААН АВСАН УРГАЦ, 2018 он /МЯН.ТОНН/

ҮР ТАРИА
190.8ТӨМС
34.0ХҮНСНИЙ НОГОО
34.6

ХУРААН АВСАН ҮР ТАРИА /мян.тонн/

2018 оны эхний 5 сарын байдлаар Шинээр нэмэгдсэн ажлын байр /салбараар/

**Төрийн удирдлага,
батлан хамгаалахын
салбарт 16 хүн**

**Эрүүл мэндийн салбарт
7 хүн**

**Боловсролын салбарт
29 хүн**

**Уул уурхайн салбарт
5 хүн**

**Хөдөө аж ахуйн салбарт
43 хүн**

**Боловсруулах үйлдвэрийн
салбарт 21 хүн**

Нийт шинээр нэмэгдсэн ажлын байр 243

**Үйлчилгээний салбарт
1 хүн**

**Цахилгаан, дулаан, усан
хангамжийн салбарт
1 хүн**

**Барилгын салбарт
58 хүн**

**Худалдаа, үйлчилгээний
салбарт 16 хүн**

**Зочид буудал, зоогийн газрын
салбарт 12 хүн**

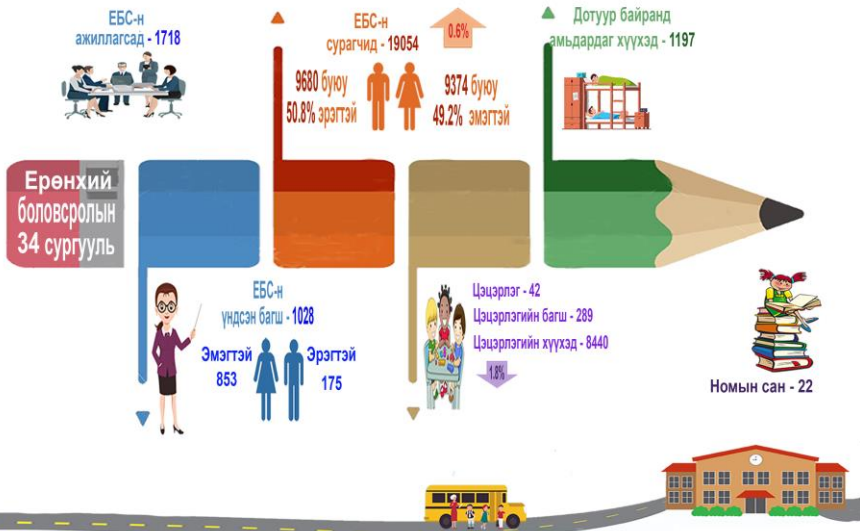

**Тээвэр, холбооны салбарт
34 хүн**

Мэдээллийн эх үүсвэр: Сэлэнгэ аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАР, 2018 он

ГААЛИЙН ГАЗРЫН МЭДЭЭ, 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар

Сэлэнгэ аймаг дахь Гаалийн газраар дамжсан
гадаад худалдаа мян.ам.\$

Сэлэнгэ аймгийн Алтанбулаг болон Сүхбаатар боомтоор давхардсан тоогоор **749 733** зорчигч нэвтэрсэн нь өмнөх оны мөн үеээс **4.6** хувиар өссөн байна. Нийт зорчигчдын **79.5** хувь нь Монгол иргэд, **20.5** хувь нь гадаад иргэд байна.

ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, 2017 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН БАЙДЛААР

Сэлэнгэ
аймгийн ДНБ
2017 онд

ДНБ, зах
зээлийн үнээр

602.2
ТЭРБУМ
төгрөг

Нэг хүнд
ногдох ДНБ

5.6
САЯ.төгрөг

ДНБ, салбараар, нийт дүнд эзлэх хувь, мөнгөн дүнгээр

Аж үйлдвэр
51.4 буюу 309.5
тэрбум төгрөг

Хөдөө аж ахуй
20.7 буюу 124.5
тэрбум төгрөг

Үйлчилгээ
27.9 буюу 168.2
тэрбум төгрөг

Авто тээврийн үзлэг, 2018 он

Суудлын автомашин
9 079

Ачааны автомашин
5 771

Автобус
346

Тусгай
209

Механизм
426

Чиргүүл
246

Мотоцикль
754

СЭЛЭНГЭ АЙМАГ 2018 ОН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАР

Эрүүл мэндийн байгууллагын тоо - 97

Эрүүл мэндийн байгууллагын ажилчдын тоо

Их эмч - 251

Эм зүйч - 31

Тусгай мэргэжлийн мэргэжилтэн - 603

Бусад ажилтан - 366

Эмнэлгийн орны тоо - 855

Амаржсан эх - 1705

Төрсөн хүүхэд - 1706

Шинээр хяналтанд орсон жирэмсэн
2 310

Нас барсан хүний тоо - 529

БЭХВочноор 545 хүн өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 19.0 хувиар өссөн байна.

Нийт халдварт өвчин

ӨМНӨХ ОНЫ МӨН ҮЕЭС
3.3%

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН НУТГИЙН УДИРДАГЫН ОРДОН

АМАРБАЯСГАЛАНТ ХИЙД

Сайханы хөтөл

ДАЛЬ ЯГААН ЦЭЦЭГ

ЭЭЖ МОД

ТУЖИЙН НАРС

ТУЖИЙН НАРСНЫ ЦАМХАГ

ГҮН НУУР

ЦЕМЕНТ, ШОХОЙН ҮЙЛДВЭР

СПИРТ БАЛ БУРАМ ХХК

СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЛИЙГ ХЭРХЭН АВАХ ВЭ?

WWW.1212.MN СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН САН

Статистик

Мэдээ, мэдээлэл

Номын сан

Мэдлэгээ шалгах тоглоом

Валютын ханш

©2017

аппликейшнаас

СТАТИСТИКИЙН мэдээллээ аваарай

Selenge.nso.mn

 Сэлэнгэ аймгийн
Статистикийн
хэлтэс

Олон улсын худалдааны
төв, төрийн
үйлчилгээний танхим

Утас: 70362449
70362047

Data lab | тооллого судалгааны
микро мэдээллийн сан

Social network

 www.facebook.com/StatisticMongolia/

 www.twitter.com/statistic_mn

Лавлах утас

1900-1212

Цахим шуудан

information@nso.mn